

LANKIDETZARAKO ETA ELKARTASUNARAKO EUSKAL LEGEAREN AURREPROIEKTUA EGITEARI BURUZKO JUSTIFIKAZIO-MEMORIA

Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailak Lankidetzari eta Elkartasunari buruzko Euskal Legearen aurreproiektua egiteko prozedura hasi du, egungo arau-esparrua bat etorrarazteko nazioarteko garapen-agendekin eta Euskal Autonomia Erkidegotik (aurrerantzean, EAE) bultzatutako garapenerako lankidetzako politiken arazoizko bilakaerarekin.

Lehendakariaren irailaren 6ko 18/2020 Dekretuak, EAEren Administrazioako sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituenak eta sail bakoitzaren egitekoak eta jardun-arloak finkatzen dituenak, 13.1.w) artikuluan ezartzen du Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailari dagokiola «garapenerako lankidetzaren» deritzon jardun-arloa.

Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia (aurrerantzean, eLankidetzaren), ekainaren 19ko 5/2008 Legearen bidez sortua, garapenerako lankidetzako politikaren plangintza egiteaz arduratzen den zuzenbide pribatuko erakunde publikoa da. Halaber, politika hori koordinatzeaz, kudeatzeaz eta betearazteaz arduratzen da, pobrezia aurka borrokatzeko eta herrialde pobretuen giza garapen jasagarria sustatzeko asmoz. Testuinguru horretan, eLankidetzaren da Lankidetzari eta Elkartasunari buruzko Euskal Legearen lege-esparru berria sortzeko prozesuaren sustatzailea.

Memoria hau abenduaren 22ko 8/2003 Legeak, Xedapen Orokorrak egiteko Prozedurarenak, ezarritakoa betez idatzi da. Horretarako, Gobernu Kontseiluak 2017ko abenduaren 12an hartutako erabakiak, Gobernu Kontseiluak 1993ko martxoaren 23an lege-proiektuak egiteko onetsitako jarraibideak eta lehendakariak 1994ko martxoaren 18an arau-xedapenetan hizkera sexista ezabatzeari buruz emandako jarraibideak haren aplikazioari buruz jasotzen dituzten jarraibideak kontuan hartu dira.

Arauketaren printzipio eta ildo orokorrez gain, memoria honetan legegintza-erantzun egokia eman nahi zaien askotariko egoerak aztertzen dira. Beraz, araugintza-justifikazioaren ikuspegitik, aurretiaz onesteko aurkezten den aurreproiektuari erantsitako zioen azalpena osatzen du.

Memoria honek ez ezik agiri hauek ere osatzen dute espedientea:

- i) Memoria ekonomiko bat, zeinak analizatzen baititu etorkizuneko araua aplikatzearen ondoriozko kostua eta haren aplikazioak EAEko aurrekontu orokorretan izango duen eragina, baita araudiak beste administrazio batzuetan, partikularrean eta oro har ekonomian izango duen ondorea ere. Memoria hori abenduaren 22ko 8/2003 Legearen 10.3 artikuluan xedatutakoaren arabera egin da.

- ii) Genero-eraginari buruzko txosten bat, Jaurlaritzaren Idazkaritzako eta Legebiltzarrarekiko Harremanetarako zuzendariaren abuztuaren 21eko 40/2012 Ebazpenak lehen jarraibidearen 2.1) puntuan ezarritakoaren arabera. Ebazpen horren bidez, Gobernu Kontseiluak hartutako erabakia argitaratzen da, «*genero-eraginaren aurreko ebaluazioa gauzatzeari buruzko jarraibideak onartzekoa eta gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunak ekidin eta berdintasuna sustatzeko neurriak hartzeari buruzkoa*».
- iii) Enpresaren gaineko eraginari buruzko ebaluazioa, Euskadiko ekintzaileei eta enpresa txikiari laguntzeko ekainaren 28ko 16/2012 Legearen 6. artikuluan ezarritakoa betetzeko.
- iv) Proiektatutako araudiak haurrengan eta nerabeengan izango duen eragina aztertzeko memoria bat, urtarrilaren 15eko 1/1996 Lege Organikoak (Adingabearen babes juridikoarenak, Kode Zibilaren eta Prozedura Zibilaren aldaketa partziala egitekoak) 22 quinquies artikuluan xedatutakoaren arabera.

I.- ARAU-PROPOSAMENAREN EGOKITASUNA.

Aurrekariak:

2007. urtean, Eusko Legebiltzarrak Garapenerako Lankidetzari buruzko otsailaren 22ko 1/2007 Legea onetsi zuen. Lege horrek eztabaidatu eta onetsi zen uneko koiuntura politiko eta sozialari erantzuten dio eta lege-babesa eman dio konpromiso solidarioan oinarritutako eta euskal administrazioen eta elkarte-ehunaren arteko aliantza sendoan bermatutako lankidetzeta-politika publikoari.

Hala ere, gaur egun, euskal lankidetzak aurre egin behar dien erronkak 2007ko ez oso bestelakoak dira. Nazioarteko testuinguruko aldaketak ikusita eta eLankidetzaren Garapenerako Lankidetzaren IV. Gida Plana (2018-2021) delakoaren esparruan xedatuta zegoen moduan, egungo legeak dauzkan potentzialtasunei eta mugei buruzko azterketa bat egin da¹.

Konpondu nahi diren arazoak:

Lankidetzari buruzko arau-esparru berri bat onartuz, 1/2007 Legearen mugak gainditu nahi dira:

- ✓ Garapenari buruzko erronka eta agenda globalekiko lotura eskasa; horren ondorioz, mugatua da jarduketa-ikuspegiaren garapenari dagokionez, adibidez, garapenerako politiken koherentzia lortzeko.
- ✓ Araua euskal administrazioiko maila guztietan aplikatzeko mugak, arloaren gaineko eskumenak partekatzen dituzte eta.

¹ Unceta Satrústegui, Koldo (2020). «*Informe sobre la ley de cooperación para el desarrollo del País Vasco*». Gasteiz. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia.

- ✓ Koordinaziorako guneen eragingarritasun mugatua, hala nola Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluan edo Garapenerako Lankidetzaren Erakunde arteko Batzordean.
- ✓ Erakunde sozial espezializatuen eskarian oinarritutako finantzaketa-ereduaren sustapena. Eredu hori mugatzailea da administrazioen zereginari dagokionez, finantzatzaile-rol nagusia esleitzen dielako, baita politika hedatzeko garrantzitsuak diren beste eragile batzuen (besteak beste, mugimendu sozialen, akademiaren, berrikuntza-zentroen eta ekonomia sozial eta solidarioko erakundeen) zereginari dagokionez ere.
- ✓ Lege batenak baino gehiago plangintzen berezkoak diren lehentasun sektorialen eta geografikoen definizioa.
- ✓ Legeak informazio publikorako sarbideari, kontu-emateari eta ebaluazioei emandako garrantzi eskasa.

Bestalde, lankidetzaren arloko euskal eragile sozialek eta instituzionalek, oro har, 1/2007 Legearen helburuak eta printzipio orientatzaileak partekatzen dituzte, baina beharrezkotzat jotzen da nazioarteko testuingurura eta gaur egun sortzen ari diren korrante kontzeptual berrietara egokitzea.

Onespenaren beharra eta egokitasuna:

Nazioarteko garapen-agendaren erronka globalei heltzeko, diharduten lankidetzaren sistemaren begirada zabaldu behar da. Pobreziaren aurkako borrokarekiko konpromisoak, justizia sozialak eta jasangarritasunak funtsen transferentziaz haraindi doan ikuspegi bat eskatzen dute. Elkarrekiko ekintza jarraitua ez ezik esperientzien trukea eta elkarrekiko ikaskuntza ere behar dira. Ondorioz, begirada berriak eskatzen du araudi berriak eragile guztiei eta oro har herritarrei deitzea, erakunde publikoek politikaren definizioan duten zeregina indartzea eta lankidetzarako modalitateak eta tresnak errealitate berrira egokitzeko sakontzea.

Euskadin lankidetzaren ibilbide sendoa eta luzea egin dugu. Onesteko proposatzen den lege berriaren bidez, ahalegin horretan sakondu nahi da, kalitate oneko politika publiko bat, nazioarteko garapen-agenda —Agenda 2030 eta hurrengoak— bere egiten duena eta Euskadiren ahalik eta potentzialtasun gehien lankidetzaren eta garapenaren zerbitzura mugiarazten dituen, hedatzeko behar diren baldintzak finkatuz.

1/2007 Legea onetsi zenetik igarotako denbora eta nazioarteko testuinguruan izandako aldaketak direla-eta, garapenerako lankidetzari buruzko lege berri bat egin behar da. Premia horri erantzuteko, 2020-2024 Gobernu Programak, XII. legegintzaldikoak («Euskadi martxan»), 105. konpromisoan ezartzen du garapenerako lankidetzari buruzko euskal lege berri bat egingo eta onetsiko dela. Konpromiso hori 2021erako Urteko Araugintza Planean islatuta dago eta Eusko Jaurlaritzak egungo arau-esparrua berrikusteko prozesua hasteko duen asmoa erakusten du.

Aurrekoarekin batera, azpimarragarria da Eusko Legebiltzarraren Osoko Bilkurak 2021eko ekainaren 24ko bileran lankidetzaren politikari buruzko 26/2021 Mozioa² onetsi

² 26/2021 Mozioa, garapenerako lankidetzaren politikari buruzkoa (Osoko Bilkuraren erabakia). 7976. or. 48. Aldizkari Ofiziala. XII. legegintzaldia.

zuela. Bertan, esaten du Eusko Legebiltzarrak bat egiten duela Eusko Jaurlaritzak adierazi duen borondatearekin, hots, ahalik eta adostasun politiko eta sozial zabalenak bultzatu eta lantzeko borondatearekin, lankidetzaz lege berriaren prozesua arrakastaz amaitu dadin eta gorabehera politikoen mende egongo ez den lankidetzaz politika sendo eta egonkor bat bermatzen lagun dezan. Erabakian, Legebiltzarrak honako hau eskatzen dio Eusko Jaurlaritzari:

- ✓ jarrai dezala kontuan hartzen euskal lankidetzaren ibilbide sendoa eta luzea eta GGKE-ek jokatzeko duten papera;
- ✓ indar ditzala aurreko legearen alderdi nagusiak eta positiboak, % 0,7aren helburua barne;
- ✓ bat etor dadila 2030 Agendan ezarritako garapen-helburuekin, kontuan izanik politiken koherentzia funtsezko elementuetako bat dela;
- ✓ saiatu dadila prozesu burokratikoak bizkortzen euskal lankidetzaren jarduketan eraginkortasuna areagotzeko.

Arauren helburuak:

Lankidetzari buruzko lege berriari esker, aurrera egin ahalko da egungo erronka globalekin bat datorren eta Euskadik Hegoaldeko herrialde eta populazioekin dituen ibilbidea eta konpromiso solidarioa indartzen dituen politikan. Hona hemen arau berriaren helburu zehatzak:

- ✓ Egungo erronka globalekin bat datorren eta nazioarteko garapen-agendak bere egiten dituen euskal lankidetzaz politika batean aurrera egitea.
- ✓ Euskadiren konpromiso solidarioa gure ezaugarrietatik indartzea: kalitate oneko lankidetzaz deszentralizatu bat, elkartzunean eta lankidetzaz publiko eta sozial sendoan oinarritua.
- ✓ Euskal lankidetzaz-eragileen arteko koherentzia eta erantzukidetasuna hobetzen dituen erakunde-arkitektura berria finkatzeko aurrera egitea. Erakundeei dagokienez, Euskal Autonomia Erkidegoan arloko eskumenak partekatzen dituzten administrazioen jarduketan erabateko ikuspegiari aurrera egitea esan nahi du.
- ✓ Garapen jasangarrirako politiken koherentzia bereizgarri duen eredu baterantz aurrera egitea, zeinak bide emango baitu araua euskal administrazioetatik eta administrazioen barrualderantz hedatzeko.
- ✓ Euskadiko baliabide solidarioak mugiarazteko oinarria zabaltzea: herritar aktiboak; sektore dinamikoa eta askotarikoa; ibilbide eta esperientzia aitortuak dituzten GKE espezializatuak; ahalik eta nahasitako eragile sozial eta instituzional gehien; konpromisoa duten eta aktibo dauden administrazioak.

Hautabideak:

Hautabide hauek baloratu dira:

- ✓ Dagoen araudiari eustea: aukera hau ez da gomendagarria, indarreko araua testuingurutik kanpo dagoelako eta ez dituelako modu komenigarrian arautzen arestian azaldutako alderdiak.
- ✓ Garapenerako Lankidetzari buruzko otsailaren 22ko 1/2007 Legea aldatzea:

araugintza-teknikaren ikuspuntutik, ez dirudi komenigarria.

- ✓ Arau-esparruaren erreformari osorik heltzea ahalbidetzen duen lege berri bat idazteari ekitea: hautabide honek jaso du baloraziorik onena.

II.- LEGE-AURREPROIEKTUAREN BIDERAGARRITASUN JURIDIKO ETA MATERIALA.

Lankidetzaren arloko eskumena ez dago berariaz jasota EAEko Autonomia Estatutuan, beste autonomia-erkidego (aurrerantzean, AE) batzuetako ondorengo estatutuetan ez bezala. Hala ere, arloa berariaz ez aipatzeak ez du ekiditen Euskadik bertan jarduketak egin ahal izatea, bere eskumenak kanpo-ekintzan proiektatuz.

Izan ere, Garapenerako Nazioarteko Lankidetzari buruzko uztailaren 7ko 23/1998 Legearen 20. artikulua ezartzen du bai autonomia-erkidegoek (AE-ek) bai toki-erakundeek garapenerako lankidetzarekin lotutako jarduerak egin ditzaketela eta aitortzen du garapenerako lankidetzak «garatzeko eta betearazteko» aurrekontu-autonomia eta autoerantzukizuna dauzkatela.

Estatuko indarreko legeak —zeina erreforma-prozesuan baitago— zergaz bestelako funtsezko esparru bat ezartzen die AE-ek, lankidetzak printzipioetan oinarritua eta haien aurrekontu-autonomiaren esparruan aitortua, nahiz eta bete behar dituzten ildo orokorrak eta jarraibideak ere finkatu. Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak (aurrerantzean, ABJ) emandako 92/2004 Irizpenak, egungo Lankidetzari buruzko 1/2007 Legea izapidetzean, EAEk arloan duen eskumena analizatu zuen eta honako hau ondorioztatu zuen³:

«(...)

8. Eskumenen ikuspegitik, botere publikoek garapenerako lankidetzan parte hartzeko egiten dituzten jarduketak antolamenduak ematen dien eskudantzien erabilera dira, honako berezitasun honekin: dauden muga politikoak gainditzen dituen eremu espazial eta pertsonal batean hedatzen direla. Hala ere, kanpoko edo, nahi izanez gero, nazioarteko proiektio horrek ez ditu «nazioarteko harreman» bihurtzen EKaren 149.1.3 artikulua ondorioetarako. Hori estatuaren eskumen-titulu eskusiboa da eta, 165/1994 KAEak adierazi zuen bezala, zentzu zorrotzean interpretatu behar da atzerrian egindako edozein jarduketa publiko halakotzat jo ahal izatea saihesteko. Auzitegiaren arabera, aipatutako estatu-eskumenak *ius legationis* edo *ius contrahendi* direlakoak eta ahalmen horiek dakarten nazioarteko politika gauzatzea eskatzen duten estatu arteko harremanak bakarrik barne hartzen ditu. Muga horiek errespetatuz, autonomia-erkidegoek kasu honetan garapenerako lankidetzako haien ekintzak eskatzen duen kanpo-proiektzioa eman diezaiokete beren eskumenen erabilerari.
9. Azaldutakoak esan nahi du autonomia-erkidegoaren eskumen-araubidea ez dela

³ Eskumenen irismenari buruzko aipamen hori beste irizpen batzuetan errepikatzen da, adibidez, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia sortu era arautzen duen ekainaren 19ko 5/2008 Legeari buruzko 69/2006 ABJlan eta Garapenerako Lankidetzako Eragileen Euskal Autonomia Erkidegoko Erregistroa sortu eta arautzeko urriaren 9ko 140/2018 Dekretuari buruzko 34/2018 ABJlan.

aldatzen lankidetzaren estatutuaren lurralde-mugez haraindi gauzatzeagatik. Beraz, banaketa-arau arruntak aplikatzen zaizkio, autonomia-eremu espazialean egingo balira bezala».

Udal-eremuari dagokionez, Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legeak, 17. artikularen 37. apartatua, ezartzen du udalerrien eskumen propioa dela garapenerako lankidetzaren alorreko politikak planifikatzea, antolatzea eta kudeatzea.

III.- LEGE-AURREPROIEKTUA EGITEKO KONTSULTA-PROZESUA.

Lege-aurreproiektu hau garatzeko, eLankidetzak partaidetza eta kontsultarako prozesu bat zuzendu du, lege-aurreproiektuaren inguruan ahalik eta adostasun handiena sortzeko helburuarekin. Prozesua premisa hauetatik bultzatu zen:

- ✓ UPV/EHUko Ekonomia Aplikatuko katedradun Koldo Uncetak egindako txostena, «Informe sobre la Ley 1/2007, de 22 de febrero, de Cooperación para el Desarrollo», abiapuntutzat hartzea. 1/2007 Legearen potentzialtasunen eta ahulezien inguruko eztabaidak ahalbidetu zuen arau-esparruaren beharrezko eguneraketari buruzko eztabaida hastea.
- ✓ Euskal lankidetzaren eragileen artean ahalik eta partaidetzarik handiena sustatzea. Horretarako, eragile instituzionalekin, Euskadiko GGKE-en Koordinatzailean metatutako eragile sozialekin eta generoan, migrazioan, ezagutzaren sorketan eta beste gai batzuetan espezializatutako eragile sozialekin eztabaidatzeko guneak antolatu ziren aldi berean.
- ✓ Gai zehatzei buruzko jarrera argiak agertzen dituzten dokumentuetan oinarrituta eztabaidatzeko guneak sustatzea. Horretarako, funtsezko 10 gai zehaztu ziren eta eLankidetzako taldeak, lan-fitxak sortu, eta eragileekin eztabaidatzeko aurkeztu zituen.
- ✓ Zenbait gaitako adituen hitzaldiak (horietako batzuk, lan-dokumentuetan oinarrituak) eta erkaketak antolatzea (besteak beste, lankidetzari, generoari, administrazio-zuzenbideari, gardentasunari eta finantza etikoei buruz). Eztabaida-ingurune sakon eta askotariko batekin biltzea lagungarria izan zen funtsezko gaiei buruzko proposamenak eta jarrerak bateratzeko.
- ✓ Espainiako Lankidetzari buruzko Legearen erreformaren inguruko eztabaidan eta arloko lege autonomikoen erreformek sustatutako debateen ingurukoan aktiboki parte hartzea, batez ere Balear Uharteetako, Kataluniako eta Extremadurako autonomia-erkidegoekin, Euskadikoaren antzeko arau-esparruak aldatzeko prozesuetan baitaude.

Jarduketa nagusiak taula honetan deskribatzen dira:

JARDUKETA	DATAK eta XEHETASUNAK
<p>Koldo Uncetaren «Informe sobre la Ley 1/2007, de 22 de febrero, de Cooperación para el Desarrollo» txostena aurkezteko saioak.</p>	<p><u>2021eko otsailetik martxora arte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Otsailaren 22an: eLankidetzako teknikariak. - Martxoaren 16an: Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua. - Martxoaren 18an: euskal administrazioetako teknikariak, AEak eta espezialistak.
<p>Herritarrentzako inkestak. Inkeston helburua izan zen jakitea zer iritzi duten herritarrek arau-esparru berria sortzean eztabaidatutako eduki nagusiei buruz.</p>	<p><u>2021eko maiatzetik ekainera arte.</u> 344 pertsonak bi inkesta erantzun zituzten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inkesta orokorra: 187 pertsona, gehienak elkarteetako kideak (bai Euskadiko elkarteetakoak, bai India, Zimbabwe, Kolonbia eta Peruko elkarteetakoak) eta Euskadiko administrazio publikoetako langileak. - Gazteentzako inkesta: 157 pertsona, gehienak erakunde sozialetako laguntzaileak.
<p>eLankidetzako langileekin egindako lan-saioak. 10 lan-fitxetarako funtsezko edukiak eta jarrerak garatzeko helburuarekin, lanerako eta erkaketarako zenbait lan-saio egin ziren eLankidetzako taldearekin, hots, gaian kualifikazio altua duten langileekin.</p>	<p><u>2021eko martxotik azarora arte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Martxoaren 5ean, ekainaren 1ean (*) eta urriaren 8an: baterako 3 saio talde teknikoarekin. - 12 saio tematiko: juridikoak eta generoari, hezkuntzari, ekintza humanitarioari, modalitateei eta abarri buruzkoak. <p>(*) Nacho Martinezek —lankidetzaren arloko adituak— hitzaldia eman zuen.</p>

<p>Sektore sozialarekin egindako lan-saioak. Euskadiko GGKE-en Koordinatzaileak 81 erakunde espezializatu barne hartzen ditu; gaien duen garrantzia dela eta, kontsulta eta partaidetzarako prozesuan lehentasuneko eragiletzat jo zen.</p>	<p><u>Euskadiko GGKE-en Koordinatzailea</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Apirilaren 22an: hasierako saioa. - Uztailaren 7an: legearen aldaketari buruzko bilera lan-taldeko ordezkariekin. - Uztailaren 15ean eta 16an: eLankidetzak aurkeztutako oinarriko dokumentuak eztabaidatzeko lan-saioak, zeinetan euskal administrazio guztietako ordezkariak parte hartu baitzuten. - Urriaren 27an: bilera koordinazio-taldearekin. <p>(*) Koordinatzaileak bere iritzia jasotzen zuten 5 lan-dokumentu prestatu zituen eta horiek kontuan hartu ziren eztabaida-saioetarako.</p>
<p>Sektore sozialarekin egindako lan-saioak. Euskal lankidetz-eragileak askotarikoak dira eta batzuk ez daude Euskadiko GGKE-en Koordinatzailean ordezkaturik, eragile espezializatuak ez izateagatik edo beste arrazoi ideologiko edo programatiko batzuegatik. Ezinbestekoa zen eragile guztien askotariko ahotsak entzutea eta, beraz, askotariko eragileekiko 9 lan-saio sustatu ziren.</p>	<p><u>Askotariko lankidetz-eragileak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekainaren 14an: zentro teknologikoak eta ikerketa-zentroak. - Ekainaren 14an: ekonomia sozial eta solidarioko erakundeak. - Ekainaren 15ean: emakumeen erakundeak, erakunde feministak eta LGTBI+ erakundeak. - Ekainaren 15ean: migratzaileen erakundeak. - Ekainaren 15ean: giza eskubideen, aterpearen eta asiloaren aldeko erakundeak. - Ekainaren 21ean: NBEko agentziak. - Ekainaren 21ean: mugimendu sozialak. - Ekainaren 21ean: hezkuntzaren eta boluntariorikaren arloko taldeak. - Ekainaren 22an: Ekonomia Alternatibo eta Solidarioaren Sarea. <p>(*) eLankidetzak prestatutako galderak eragileekin egindako lan-saioak.</p> <p>(**) Bilera hau eragile zehatzarekin egin zen ezin izan zuelako parte hartu ekainaren 14ko saioan.</p>

<p>Erakundeen arteko lan-saioak. Arau-esparruaren aldatzeko asmoak lotura estua du arloko erakunde arteko koordinazioa sakontzearekin.</p> <p>Eztabaidak gidatzeko, eLankidetzak eztabaidagai nagusiak biltzen zituzten 10 fitxa tematiko aurkeztu zituen eta arlo bakoitzeko adituak bertaratzea eta hitzaldiak ematea bultzatu zen.</p>	<p><u>Garapenerako Lankidetzaren Erakunde arteko Batzordea</u> (maila teknikoa, juridikoa eta politikoa)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maiatzaren 19an (*) - Ekainaren 2an - Ekainaren 16an (**) - Ekainaren 30ean - Irailaren 15ean <p>(*) Agustín García Uretak —UPV/EHUko Administrazio Zuzenbideko katedradunak— inaugurazio-hitzaldia eman eta parte hartu zuen.</p> <p>(**) Jose Antonio Alonsok —Madrilgo Complutense Unibertsitateko Ekonomia Aplikatuko katedradunak— inaugurazio-hitzaldia eman zuen.</p>
<p>Lankidetzari buruzko beste lege batzuen erreformen esparruan egindako lan-saioak. Bai autonomia-eremuan bai estatu-eremuan lankidetzako arau-esparruak aldatzeko prozesuei buruzko trukeak eta lan-saioak.</p>	<p><u>Autonomia-erkidegoak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Martxoaren 26an eta ekainaren 18an: trukea Kataluniako Generalitatearekin. - Apirilaren 13an: bilera Federico Buyolorekin (Valentziako Generalitateko Lankidetzako zuzendari ohia, 2017ko lege berria sustatu zuena). - Maiatzaren 21ean: <i>Cooperació descentralitzada i nous marcs normatius</i> mintegia (Balear Uharteek antolatua). <p><u>Espainiako Lankidetzari buruzko Legearen erreforma</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Paul Ortega —eLankidetzako zuzendaria— Senatuko Garapenerako Lankidetzako Batzordean (apirilaren 7an) eta Diputatuen Kongresukoan (apirilaren 20an) agertu zen, Espainiako Lankidetzari buruzko Lege berria egiteko kontsulten esparruan. - Martxotik uztaile arte: zenbait esku-hartze <i>El Día Después</i> plataformak lankidetzaren estatu-erreformari begira sustatutako eztabaidaguneetan.

<p>Lan-saioak GLEKrekin. Eztabaida gidatzeko, eLankidetzak etorkizuneko lege-zirriborroaren eduki nagusiak jasotzen zituen «oinarrizko dokumentu» bat prestatu zuen.</p> <p>Zenbait erakundek idatzizko ekarpenak egin zizkieten dokumentu horri.</p>	<p><u>Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua (GLEK)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Irailaren 23an. - Irailaren 23tik urriaren 7ra arte: ekarpenak bidaltzeko epea.
<p>Lanerako eta erkaketarako saioak adituekin⁴. Besteak beste lankidetzaren, gai juridikoen, generoaren eta gardentasunaren arloetako adituak kontuan hartu ziren arau-esparru berria eztabaidatzeko eta sortzeko prozesurako.</p>	<p><u>Lankidetzaren arloko adituak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Martxotik uztaile arte: 2 lan-saio Jose Antonio Alonsorekin. - Martxotik uztaile arte: 2 lan-saio Nacho Martinezekin. - Maiatzaren 11n: gardentasuna eta kontu-ematea Javier Arellanorekin. - Uztailearen 13an: finantza etikoak Jordi Ibañezekin. - Urriaren 18an: lankidetzaren finantzarioko tresnak Miquel Carrilloekin. <p><u>Gai juridikoetako adituak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Apiriletik azarora arte (13an eta 9an): 2 lan-saio Agustin García Uretarekin. - Urriaren (21ean eta 29an): 2 lan-saio Martín Gartziandiarekin — Gasteizko Udaleko aditu juridikoa—. - Azaroan (11n): erkaketarako saio 1 Eduardo Mancisidorrekin — Eusko Legebiltzarreko letradua—. <p><u>Lege-aurreproiektuaren zirriborroaren — eLankidetzak egindakoaren— irakurketa kritikoa.</u></p>

⁴ Lan-saioetan eztabaida sustatzeko asmoz, adituok dokumentu hauek garatu dituzte:

- ✓ Alonso Rodríguez, Jose Antonio (2021). «*Notas: los desafíos del sistema de cooperación*».
- ✓ Martínez Martínez, Nacho (2021). «*Notas sobre el enfoque, objetivos y principios de la ley*».
- ✓ Martínez Martínez, Nacho (2021). «*Notas sobre el valor diferencial de los agentes de cooperación*».
- ✓ García Ureta, Agustín (2021). «*Nota respecto a las competencias en materia de cooperación*».
- ✓ García Ureta, Agustín (2021). «*Nota sobre el estatus de las personas cooperantes*».
- ✓ García Ureta, Agustín (2021). «*Nota sobre el estatus de las subvenciones*».

	<p>2021eko azaroan, lege-aurreproiektuaren 1. zirriborroa gizarteratu, eta zenbait aditurekin erkatu zen. Zehatz-mehatz, José Antonio Alonsorekin, Nacho Martinezekin, Koldo Uncetarekin, Clara Murguialdayekin, Leire Pajínekin, Martin Gartziandiarekin eta Agustín García Uretarekin.</p> <p>Pertsona horiek egin zituzten ekarpenak analizatu, eta lege-aurreproiektuan txertatu ziren.</p>
<p>Lanerako eta erkaketarako saioak Eusko Jaurlaritzako zenbait sailekin.</p>	<p><u>Sailak eta gobernu-arloak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Urtarrilaren 26an, bilera Emakunderekin, Berdintasunari buruzko Legea aldatzean izandako esperientzia partekatzeko. - Martxoaren 26an, bilera Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saileko aholkulariarekin, Gazteriari buruzko Legea egitean izandako esperientzia partekatzeko. - Urriaren 8an, bilera Tokiko Politika Publikoen Euskal Kontseiluarekin. - 2 bilera (abenduarien 17an eta otsailaren 2an) Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saileko Zerbitzu Zuzendaritzarekin (zerbitzu juridikoarekin), lege-aurreproiektuaren zirriborroaren edukiak erkatzeko. - 2022ko otsailaren 25ean, bilera Ekonomia eta Ogasun Saileko aholkulariekin, dirulaguntzei eta laguntzei dagokien apartatua erkatzeko asmoz.

IV.- EDUKIA

Legeak atal hauek dauzka: zioen azalpena, hogeita bost artikulutan garatzen den xedapen-zati bat (bost kapitulutan egituratua) eta amaierako zatia, zeinean hiru xedapen iragankor, egungo esparru juridikoa indargabetzen duen xedapen bat eta azken lau xedapen jasotzen diren. Bertan, Eusko Jaurlaritza ondorengo arau-garapena egiteko gaitzen da.

Zioen azalpena lau azpiapartatutan zatituta dago eta honako hauek biltzen ditu: euskal lankidetzaren ibilbide historikoa, arloan arau-esparru berri bat ezartzeko beharra justifikatzen duten arrazoiak, lege berriak xede dituen definizio kontzeptual nagusiak eta helburuak eta, azkenik, legearen egitura.

Hirugarren azpiapartatuan, testuan erabiliko diren terminoetako batzuk definitzen dira. Horietako bitan luzatuko gara:

Lehenik eta behin, legean «Hegoaldeko herrialdeak eta lurraldeak» terminoa erabiltzen da garapenerako laguntza ofiziala (aurrerantzean, GLO) jasotzeko hautagarriak diren munduko eskualdeak aipatzeko, nahiz eta ez duten zertan planetako hego-hemisferioan nahitaez egon. Gaur egun, Ekonomia Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundeko (aurrerantzean, ELGA) Garapenerako Laguntzaren Batzordeak (aurrerantzean, GLB) zehazten du urtero herrialde hautagarrien zerrenda. Hala ere, baliteke etorkizunean inguruabar hori aldatzea, azken hamarkadetan ELGAN sartuta ez dauden herrialde «emaileen» kopuruak gora egin duelako. Egoera aldakorra ikusita, aurreikustekoa da etorkizun hurbilean Nazio Batuen Sistemak zehaztuko dituela herrialde edo eskualde hautagarriak.

«Hegoaldeko herrialdeak» kontzeptua zabal erabiltzen dute Nazio Batuetako erakundeek eta atzean uzten ditu beste kontzeptu batzuk —haiek ere zehaztugabeak—, hala nola «hirugarren mundua», «herrialde azpigaratuak» eta «periferiako herrialdeak». Izan ere, kontzeptu horiek teoria garapenezalei erantzuten diete eta termino zaharkituzat jotzen dira, Bigarren Mundu Gerraren ondorengo nazioarteko testuinguruarekin lotuta daudelako.

«Herrialdeak» bakarrik aipatu beharrean, legean «herrialdeak eta lurraldeak» aipatzea erabaki da; izan ere, munduko eskualde batzuk —haietarikoz zenbaitek euskal lankidetzarekin lotutako tradizio nabarmena dute eta «GLOetarako herrialde hautagarri»en zerrendan daude— gatazkatan dauden eskualdeak dira eta ez daukate aitortuta beren lurralde-subiranotasunak. Adibidez, horrelakoak dira Palestina eta Saharako Errepublika Arabiar Demokratikoa. Nolanahi ere, «Hegoaldeko herrialdeak edo lurraldeak» terminoak ez du guztiz ebazten munduko eskualdeen konplexutasun geopolitikoa, ezta identitarioa ere. Horregatik, «herri» kontzeptua erabiliko da arestian aipatutako herrialdeetako pertsonak aipatzeko edo besteak beste hizkuntzan, kulturen, historian edo erakunde komunean oinarrituta dauden eta herrialdeen mugetan aitortutako muga geografikoekin eta lurralde-mugekin nahitaez bat ez datozen identitate-unitateen eraketa aipatzean. Aipamen hori bereziki zioen azalpenean erabiliko da. Azkenik, «populazioak» terminoa erabiliko da herrialdeetako, lurraldeetako edo herrietako pertsonak aipatzeko.

Bestalde, lege honetan «garapenerako lankidetzeta» terminoaren erabilera baztertzen da. Zioen azalpenean azaltzen da zergatik gainditu den termino hori; hain zuzen ere: «(...) lankidetzeta eta elkartasuneko politikez ari gara garapena lortu beharreko fase ekonomiko edo sozial unibertsaltzat jotzen duen ikuskera mugatzailearekin kritikoak diren begiradak geure egitean. «Garapenaren arazoek» pobreziaarekin eta populazioaren ongizaterik ezarekin dute zerikusia eta batez ere Hegoaldeko herrialdeak eragiten diete, baina ez dira hor amaitzen. Aitzitik, hazkundearen planeta-mugak, despaketotasuna, aberastasunaren,

baliabideen eta boterearen banaketa ez-bidezkoa, askatasunik, bakerik eta segurtasunik eza biltzen dituzte, besteak beste. Horrela, lege honen bidez, lankidetzaren eta elkartasuneko euskal politika publikoak aurrera egiten du justiziarekin eta bizikidetzaren globalarekin lotutako helburuak lortzeko eta garapenaren ikuskera zabal bat, zeinak barne hartzen baititu pertsonen zentraltasuna —dibertsitate indibidual eta kolektiboak kontuan hartuta— eta planetarena, bereganatzeko.

Aurrekoaren ondorioz, «garapenerako lankidetzako politiken» aipamenak ezabatu dira eta haien ordean «lankidetzaren eta elkartasuneko euskal politika publikoak» aipatu dira. Aurrekoa legearen izenean bertan ere islatzen da; hain zuzen, eLankidetzaren Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Agentziaren, Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Kontseiluaren eta Lankidetzarako eta Elkartasunerako Erakunde arteko Batzordearen «Lankidetzaren eta Elkartasunari buruzko Legea» deitu zaio. Azken aldaketok behar bezala jasota daude aurreproiektuaren azken xedapenetan, zeinak memoriaren apartatu honen amaieran aipatu diren.

I. kapituluak.- Lankidetzaren eta elkartasuneko euskal politika publikoak (1.-7. artikulua)

I. kapituluak euskal lankidetzaren politika publikoak zehazten du, euskal lankidetzaren ezaugarri nagusiak, helburuak, printzipioak eta lankidetzaren ekintzaren lehentasuneko ikuspegiak azpimarratzen dira eta arauaren aplikazio-eremua azaltzen da. Aurrekoak ez bezala, lege honek euskal administrazio publikoko hiru mailetara hedatzen du aplikazio-eremua —bakoitza bere eskumenen esparruan— eta politika solidarioaren aldeko eragile guztiei deitzen die.

1. artikulua. Legearen xedea

Legearen lehen artikulua euskal administrazio publikoek lankidetzaren eta elkartasunaren arloan darabiltzaten politiken araubide juridikoaren arauak ezartzen ditu. Memoria honen lehen apartatua azaldu den moduan, Agenda 2030⁵ —indarrean dagoen garapen-agenda globala— onartzeak lankidetzaren politikak berrantolatu eta egokitu beharra ekarri du, politikok garapen-agenda globalei ekarpen eraginkorragoa egin diezaieten⁶. Aurreproiektuak berriaz aipatzen du Agenda 2030, baina garapen-agenda globalen aipamenari ematen dio lehentasuna, espero izatekoa delako lege berriak 2030. urteaz harandikoa denbora-muga izatea.

2. artikulua. Aplikazio-eremua

Aplikazio-eremua oraingo aurreproiektuaren 2. artikuluan xedatzen da. Zehatz-mehatz, 2.1 artikuluan zera adierazten da: «lege hau honako hauei aplikatzen zaie: lege honek

⁵ Garapen Jasangarriari buruzko Agenda 2030 eskala globaleko ekintza-plan bat da, Nazio Batuetako Batzar Nagusia osatzen duten 193 herrialdeek aho batez adostua, gizateriaren erronka handien aurka borrokatzeko; besteak beste, pertsonen arteko berdintasuna bermatzeko, planeta babesteko eta oparotasuna ziurtatzeko. Agenda 2030 delako plana 2015eko irailean onetsi zen eta 15 urteko denbora-esparruan garatzen da (2016-2030).

⁶ Testuinguru-alderdi honetan gehiago sakontzeko, ikusi: Alonso Rodriguez, Jose Antonio (2021). «Notas: los desafíos del sistema de cooperación».

araututako jarduketak egiten edo zerbitzuak ematen dituzten euskal administrazio publikoei, pertsona fisikoei eta pertsona juridiko publiko zein pribatuei».

2.2 artikuluan definitzen da zeri esaten zaion euskal administrazio publiko, aurreproiektuaren ondorioetarako. Zehazki, kategoria hauetan sailkatzen dira: «a) Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorra, lurralde historikoetako foru-organoak eta Euskal Autonomia Erkidegoko toki-erakundeak; b) euskal administrazio publikoekin lotuta edo haien menpe dauden erakunde publikoak eta zuzenbide publiko zein pribatuko entitateak; eta c) Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitate publikoa». Sailkapen hori koherentea da Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 2. artikuluan xedatutakoarekin.

Arestian aipatutako administrazioei ez ezik, legea honako hauei ere aplikatu behar zaie: «nortasun juridiko propioa daukaten eta interes orokorreko beharrak betetzeko berariaz sortu diren elkarteei, industria- edo merkataritza-izaerarik ez badaukate eta aurreko apartatuan aipatutako erakundeek osatzen badituzte, lankidetzaren eta elkartasunaren arloko jarduketak egiten dituztenean» (2.3 artikulua). Xedapen horren helburua nortasun juridikoko elkarteak barne hartzea da, hala nola Euskal Fondoa —Euskal Toki Erakunde Kooperanteen Elkarte— eta EUDEL —Euskadiko Udalen Elkarte—. Erakunde horiek garrantzi handia dute lankidetzaren eta elkartasuneko politika publikoarentzat eta, ondorioz, inportantea da erakunde arteko lankidetzaren eta koordinaziorako guneetan (zeinak aurreproiektuaren 13. eta 14. artikuluetan garatzen baitira) parte hartzea.

Artikulu honen bidez, aurreproiektuak aplikazio-eremua euskal administrazio hiru mailetara zabaltzen du eta, horrela, aurreko arau-esparruaren ahulezia nagusietako bat konpontzen du; izan ere, nahasgarria zen eta interpretazio kontraesankorrei leku ematen zien. Egungo legearen aplikazio-eremua zabalduz, EAEko administrazioek lankidetzaren eta elkartasunaren arloan darabiltzaten politiken erantzukidetasunean, koordinazioan, osagarritasunean eta koherentzian sakondu nahi da.

Lankidetzaren arloko eskumena euskal administrazio maila guztiek partekatzen dute; hortaz, aurreproiektu hau egitean, alderdi horretan arreta berezia jarri da, betiere araudiek administrazio-maila bakoitzari ematen dizkioten autonomia eta atribuzioak bermatuz⁷.

3.-7. artikulua. Euskal lankidetzaren publikoari, ezaugarriei, helburuei, printzipioei eta ikuspegiari buruz.

Honela definitzen da euskal lankidetzaren publikoa: euskal gizarteak giza garapenaren eta jasangarritasunaren, justiziaren eta bizikidetzaren globalaren zerbitzura jartzen dituen jarduketak, gaitasunen, baliabideen eta balioen multzoa, Hegoaldeko populazioen protagonismoa ardatz duen ikuspegi eraldatzailetik. 3. artikulutik 7. artikuluraino, euskal lankidetzaren publikoaren ezaugarri nagusiak, helburuak, printzipioak eta ikuspegiak zehazten dira. Memoriaren lehen atalean aipatu den moduan, Euskaditik sustatutako lankidetzaren deszentralizatu gisa definitzen da: estatu-esparruetako eskala txikiko erreproduktioetik urrun dago, eraldaketa-helburu komunekin elkarlanean diharduen

⁷ Eskumen-esparrua sakonki aztertzeko: García Ureta, Agustín (2021). «Nota respecto a las competencias en materia de cooperación».

Hegoaldeko herrialdeekin eta lurraldeekin epe luzeko harreman horizontalen eta aliantzen eraikuntzan oinarrituta. Artikulu horietan, euskal lankidetzaren ereduaren dotrina oinarria zehazten da, zeinak ibilbide sozial eta publiko luzea egin baitu, analizatzen duten azterketa akademikoekin bat etorri⁸. Memoria honetan, elementu horiek aipatuko dira gainerako artikulua bermatzeko edo indartzeko; izan ere, ulertzen da ez dela zertan gehiago azaldu arestian aipatutako testu akademikoetan oinarrituta dauden helburu nagusien, printzipioen eta ikuspegien zehaztapena.

II. kapituluak.- Euskal lankidetzaren publikoaren antolaketa (8.-15. artikulua)

II. kapituluak, euskal lankidetzaren publikoaren antolaketa biltzen da. Bertan, euskal administrazioek erakunde arteko lankidetzari, garapen jasangarriko politiken koherentziari eta kontu-emateari dagokionez dituzten funtzio nagusiak zehazten dira. Gainera, kapitulu horretan, euskal lankidetzaren partaidetzarako eta koordinaziorako bi organoak arautzen dira: Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Kontseilua eta Lankidetzarako eta Elkartasunerako Erakunde arteko Batzordea.

Kapitulu honen bidez, lankidetzaren politika publikoaren garrantzia areagotu, eta politikaren helburuak eragingarri egin nahi dira. Artikulu bakoitzean luzatuko gara 1/2007 Legearekin erkatuta izan diren aldaketa nagusiak azaltzeko asmoz.

8. artikulua. Lankidetzaren eta elkartasunerako eragileak

Aurreproiektuaren 8. artikuluan, lankidetzaren eta elkartasunerako eragileak aipatzen dira. Aurreko arau-esparruan ez bezala, bertan euskal eragileen zerrenda xehatua jasotzen baitzen, egungo aurreproiektuan eragileen ekosistema askotarikoa eta maila anitzekoa dela aitortzeko ahalegina egiten da. Idazketa hori koherentea da erantzukizun partekatuen onarpenean aurrera egiteko helburuarekin eta honela jasotzen da aurreproiektuaren zioen azalpenetan: «Lankidetzaren politikak eskatzen du elkarlaneko ekintzak borondate, baliabide eta gaitasun gehiago mugiaraztea garapenarekin eta justizia globalarekin lotutako helburuen alde. Gizarte guztia mugiarazteko aurrera egiteko, askotariko eragileek dauzkaten ibilbidea eta ezagutzak metatuz».

Euskadin lankidetzaren legeko arauetatik eztabaidatzen denean, eragileen kontua debate-gai handietako bat izan da eta bada gaur egun⁹. Bi debate aipatu daitezke eragileen definizioari dagokionez: bata lankidetzaren politikaren baliabideak eskuratuko badira irabazirik ez izateko betekizunarekin du zerikusia, eta bigarrenak, euskal administrazioek politikaren betearazpenean duten zereginaren mugaketarekin. Bi eztabaida horien ondorioz atera zen legeak politika erakunde espezializatuen bidez betearaztea lehenesten zuen, «irabazi-asmorik gabeko»az bestelako nortasun juridikoa duten entitateak baliabideak eskuratzeko aukeratik baztertzen zituen eta administrazio publikoek politikaren betearazpenean zuten partaidetza mugatzen zuen.

⁸ Ikusi xehetasun gehiago hemen: Martínez Martínez, Ignacio (2021). «*Nuevos Horizontes para la Cooperación Internacional: Una mirada a la cooperación descentralizada a través del caso vasco*». Valentzia. Tirant to Blanch.

⁹ *Op. cit.* 120. or. Unceta Satrustegui, Koldo (2020). «*Informe sobre la ley de cooperación para el desarrollo del País Vasco*». Gasteiz. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia.

Zailtasun horiek kontuan hartuta eta aipatutako helburuarekin bat etorritik, oraingo aurreproiektuak honela definitzen ditu lankidetzako eragileak 8. artikularen lehen apartatuan: «beren gaitasun, baliabide eta erantzukizun zehatz eta bereizietatik abiatuta lege honek hizpide dituen garapen, justizia eta bizikidetzako globalaren helburuak betetzen laguntzen duten erakundeak —publikoak zein pribatuak, tokiko, nazioko nahiz nazioarteko eremukoak—».

Erakunde horiez gain, aurreproiektuak aitortzen du herritarrak eta 20., 21., 22. eta 23. artikuluetan aipatutako pertsona fisikoak badirela lankidetzako eta elkartasuneko politikako eragileak. Artikulu horiek erakundeek kooperanteei, boluntarioei eta prestatzen ari diren pertsonari dagokienez dauzkaten betebeharrak arautzen dituzten arren, artikulu horren bigarren apartatuak euskal lankidetzako eragileen definizioa zehaztzen du; hain zuzen, egoitza soziala edo ordezkariak Euskal Autonomia Erkidegoan duten erakundeak jotzen ditu halakotzat.

Erakundeei dagokienez, formulazio berriaren bitartez euskal eragileen garrantzia aitortzen da, baina estatuko eta nazioarteko eragileena ere bai. Berezi, Hegoaldeko toki-eragileen —publikoen zein sozialen— zeregina azpimarratzen da, haiek direlako arauketa berriak bultzatzen dituen politiken protagonistak¹⁰. Eragileen maila anitzeko begirada zabaltzea bat dator politika horrek buru egiten dien erronka global eta konplexuen ulermenarekin, baita nazioarteko komunitateak erronkei aurre egiteko baliatu dituen nazioarteko agendetan ezarritako mekanismoekin ere. Aurrekoa argitzearen, Agenda 2030eko 17. helmugak dio garapen jasangarriko mundu-aliantza sustatu eta eragileen ekosistema zabaldu behar dela¹¹.

Bestalde, Euskadi dela eta, 1/2007 Legearen bidez ideia hau indartzen du: lankidetzako eragile espezializatuen esku, hots, erakunde sozialen (GGKE-en) edo instituzionalen (administrazioetako lankidetzako sailen) esku dagoen politika sektoriala dela. Horri dagokionez, arloko lan espezializatua aitortzea garrantzitsua den arren, orobat nabarmentzekoa da lankidetzako eta elkartasuneko jarduketetan esku hartzen duten eragileen definizio zabalagoa egin behar dela, eragileen askotariko multzoak politika horren helburuetan parte hartzeko deia senti dezan¹². 1/2007 Legearen bidez, beste eragile ez-espezializatu batzuek (esate baterako, mugimendu sozialek, migratzaileen erakundeek, ikerketa eta azterketarako zentroek, ekonomia sozial eta solidarioko erakundeek) ez zuten sentitzen lankidetzako politikan aktiboki parte hartzea zegokienik, nahiz eta haietarako zenbaitek urte asko eraman elkartasun-jarduketak egiten. Baieztapen hori 2021eko ekainean askotariko eragileen partaidetzarekin egin ziren lan-saioetan berretsi zen. Horrela, aurreproiektuan eragileentzat proposaturiko definizioak, beraz, Euskadiko eta lankidetzako xede dituen herrialdeetako eragile espezializatuen eta ez-espezializatuen baliabide solidarioak modu aktiboagoan eta estrategikoagoan nahasteko beharri erantzuten dio. Zerrenda ezabatuz eta definizio zabala eginez honako hau lortu nahi da: batetik, lankidetzako zereginetan eragile berriek parte hartzea

¹⁰ Ikusi Hegoaldeko eragileen protagonismoari buruzko informazio sakonagoa zioen azalpeneko III. apartatuan edo 6. artikuluan, Euskadiko lankidetzako eta elkartasuneko politika publikoaren «printzipioei» buruzkoan.

¹¹ Agenda 2030eko helburuen aipamenetan sakontzeko, ikusi: [Garapen Jasangarriko Helburuak | Nazio Batuen Garapenerako Programa \(undp.org\)](#)

¹² Ikusi xehetasun gehiago hemen: Alonso Rodriguez, Jose Antonio (2021). «*Notas: los desafíos del sistema de cooperación*».

erdiesteko zailtasuna gainditzea; eta, bestetik, etorkizunean lankidetzako eta elkartasuneko politiketarako garrantzitsua den eragilerik kanpoan ez uztea.

Aurreko arau-esparruarekin erkatuta, beste desberdintasun batek euskal lankidetzapolitika publikoan administrazio publikoei esleitutako «finantzatzaile» zereginari dagokionez mugak gainditzearekin du zerikusia. Aurrekoak ez bezala, oraingo aurreproiektuak indartu egiten du erakunde publikoek lankidetzapolitika publikoaren definizioan eta betearazpenean duten zeregin aktiboa. Aurrekoa II. kapituluan, euskal lankidetzapolitika publikoaren antolaketari buruzkoan, ikus daiteke (batez ere 9., 12., 14. eta 15. artikuluetan), baina baita eragileei buruzko artikulua honetan ere; izan ere, egungo testuak aurreko esparruak 9. artikuluan ezartzen zuen aurrekontu-muga ezabatu du: «(...) Eusko Jaurlaritzak edo berari atxikitako herri-erakundeek beren lankidetzaurrekontuaren % 10 izango dute mugatzat, bi aldeko eta alde askotako jarduerak gauzatzeko». Finantzaketa-ehuneko horrek euskal administrazioen zuzeneko lankidetzako jarduketak mugatzen ditu eta balioa kentzen die euskal administrazioek lankidetzapolitikaren betearazle gisa dituzten zereginari eta gaitasunei. Geroago aurreproiektuaren 10. artikulua deskribatzean aipatuko den moduan, 2020an, beste sail batzuen eta Eusko Jaurlaritzari atxikitako erakundeen baliabideak lankidetzako eta elkartasuneko jarduketetan mugiarazteari esker, zuzeneko lankidetzaren ehuneko hori ia guztiz bete zen¹³.

Azkenik, lankidetzapolitika-eragileei dagokienez, Euskal Autonomia Erkidegoko Garapenerako Lankidetzako Eragileen Erregistroa ezabatu da. 1/2007 Legeak, 10. artikuluan, erregistroa sortzea xedatzen zuen, arestian aipatutako legearen 9.1 artikuluan definituriko garapenerako lankidetzapolitika-eragileen gaitasuna eta kaudimena identifikatu eta bermatzeko asmoz. Garapenerako Lankidetzako Eragileen Euskal Autonomia Erkidegoko Erregistroa sortu eta arautzeko urriaren 9ko 140/2018 Dekretuaren bidez sortu eta arautu zen erregistro hori. Bertan, besteak beste, «irabazi-asmorik ez izatea» ezartzen zen betekizun gisa. Erregistroa, praktikan, enpresek eta «irabazi-asmorik gabeko» ez bestelako forma juridikoak dituzten erakundeek Eusko Jaurlaritzaren lankidetzaren arloko laguntzak eta dirulaguntzak eskuratzeko zuten muga nagusia zen¹⁴.

Erabilgarritasunari dagokionez, azken urteetako esperientziak erakutsi du erregistroa ez dela oso bideragarria, laguntza-deialdien prozeduran egiaztatu behar diren betekizunak baino ez dituelako arautzen. Gainera, deialdi nagusietan lehiatzen diren erakundeek gaitasun juridikoa eduki behar dute eta dagokien erregistro ofizialean inskribatuta egon behar dute, alegia, Euskal Autonomia Erkidegoko Elkartearen Erregistro Orokorrean edo Euskal Autonomia Erkidegoko Fundazioen Erregistroan; beraz, Garapenerako Lankidetzako Eragileen Erregistroak ez dauka balio gehigarririk erregistro ofizialekin alderatuta. Ez da ahaztu behar Eragileen Erregistroa deklaraziokoa zela, ez eratzailea. Proposamen horren ondorioz, aurreproiektuak honako hau xedatzen du:

- i) Garapenerako Lankidetzako Eragileen Euskal Autonomia Erkidegoko Erregistroa sortu eta arautzeko urriaren 9ko 140/2018 Dekretua indargabetzea (xedapen indargabetzaile bakarra).

¹³ eLankidetzak (2020). «Memoria de actividades». Vitoria-Gasteiz.

¹⁴ *Op. cit.* 121. or. Unceta Satrústegui, Koldo (2020). «Informe sobre la ley de cooperación para el desarrollo del País Vasco». Gasteiz. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia.

- ii) Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluari buruzko irailaren 16ko 158/2008 Dekretua aldatzea (lehen xedapen iragankorra), araudi horren 3.3.i) apartatuari idazketa berria emateko. Euskadiko GGKE-en Koordinatzailean integratuta ez dauden beste lankidetz-eragile sozial batzuetako sei ordezkariak kontseiluaren osoko bilkuran erabakitakoaren arabera hautatu behar direla zioen xedapena ordeztu du. Izan ere, egungo araudiaren arabera, horrelako erakundeek orain iraungiko den erregistroan inskribatuta egon behar dute.
- iii) Hirugarren xedapenak diru-laguntzetarako araei araubide iragankorra ezartzen die Garapenerako Lankidetzako Eragileen Erregistroa iraungitzeak eragindako dien apartatuetan.

Ondorioz, 1/2007 Legearekin erkatuta, aurreproiektuak eragileen definizioa zabaldu du, pertsona fisikoak, maila anitzeko eragileak eta askotariko eragile ez-espezializatuak barne hartzeko, «irabazi-asmorik gabeko erakundeak» aipatzea saihestuz. Aurreproiektu honetan, ulertzen da lankidetz-politikaren finantza-baliabideetarako sarbidea lankidetzako eta elkartasuneko politikaren hedapenaren alderdi garrantzitsuetako bat dela, baina ez bakarria. Aitzitik, aurreproiektu honen bidez lankidetzako eta elkartasuneko politika berrirako funtsezkoak diren beste elementu batzuk nabarmentzen dira, hala nola politiken koherentzia, koordinazioa eta komunikazioa, batzuk aipatzearen. Finantza-baliabideetarako sarbideari dagokionez, eLankidetzaren laguntzak eta dirulaguntzak eskuratzeko betekizunak 18.3 artikuluan zehaztuko dira. Xedapen hori geroago azalduko da.

9. artikulutik 11. artikuluraino, euskal administrazioek lankidetzaren arloan dauzkaten atribuzioak eta funtzioak garatzen dira. Atribuzio horiek eskumenik inbaditu gabe zehazteko, indarreko arau-esparruak sakon aztertu dira, batez ere Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legea.

9. artikulua. Euskal administrazio publikoak

9. artikulua, euskal administrazio publikoei buruzkoak, mandatu loteslerik ez daukaten eta eskusiboak ez diren funtzioak biltzen ditu, bai euskal lankidetzaren dotrina-oinarriarekin (zeina aurreproiektuaren 3. artikulutik 7. artikuluetaraino zehaztuta baitago) bai administrazio-maila bakoitzak lankidetzaren eta elkartasunaren arloan dauzkan eskudantziekin erlazionatuta daudenak.

1/2007 Legeak lurralde historikoetako eta udalerrietako administrazioen funtzioak aipatzen zituen 14. artikuluan. Bertan, arau-testu horren printzipioak, helburuak eta lehentasunak betez lankidetzako programa eta ekintza egokiak egiteko ahala aitortzera mugatzen zen. Unceta irakasleak bere txostenean dioen moduan, administrazio horiek sentitzen zuten 1/2007 Legeak ez zituela guztiz kontuan hartzen edo interpelatzeko. Zailtasun horren jakitun eta erakunde-arkitektura berria lortzeko aurrera egitearen garrantzia aintzat hartuta, Erakunde arteko Batzordearen lehen saioan, 2021eko maiatzaren 19an, euskal administrazioek aurreproiektu honi batera heltzea erabaki zuten.

Horrela, oraingo aurreproiektuak 1/2007 Legearen aipamen mugatua gainditzen du eta euskal administrazioko hiru mailen protagonismo partekatua eta berezia onartzen du — nolana ere, Euskadiko Toki Erakundeei buruzko 2016ko apirilaren 7ko 2/2016 Legeak (aurrerantzean, ETEL) udalerriei ematen dizkienak errespetatuz—. Aurrekoa koherentea da EAEko erakunde-arkitekturarekin eta administrazio-arkitekturarekin, baina baita arautestu berriaren orientazioarekin ere, garapen-helburuen aldeko aliantzak eratzea baitu xede.

Aurreproiektuak, lehenik eta behin, euskal administrazioen funtzio komunak aipatzen ditu. Funtzio horiek, lehenago adierazi den moduan, ez daukate mandatu loteslerik eta ez dira eskusiboak. Gainera, funtsezko hiru eduki dituzte ardatz:

1. Alde batetik, Agenda 2030eko 17. helburuari jarraikiz, aliantza zabalak sustatu behar dira (17.17 helmuga) garapen-helburu globalen alde: baliabideak, eragileak eta borondateak mugiaraztea. Aurreproiektuaren a), b) eta c) letrek helmuga hori sakontzeaz eta euskal herritarrek legearen helburuen alde mugiarazteaz hitz egiten dute.
2. Bestalde, d) eta e) letretan aipatutako funtzioak politikaren kalitateari, koordinazio-ekintzei, administrazioen politiken arteko koherentziari eta plangintzari dagozkie. Funtzio orokor horiek 14. artikuluan (erakunde arteko lankidetzak), 15. artikuluan (erakunde arteko batzordeak) eta 16. artikuluan (plangintza) garatzen dira. Ondoren, f) letretan, lankidetzako eta elkartasuneko politika publikoen gardentasuna eta kontu-ematea aipatzen dira, kontuan izanik politika horretako jarduketak funtsean Hegoaldeko herrialde eta lurraldeetan burutzen direla. Aipamen hori aurreproiektuaren V. kapituluarekin lotuta dago (zehatz-mehatz, ezagutzaren eta ikaskuntzaren kudeaketa eta komunikazioa) eta beste urrats bat eginarazi nahi du euskal herritarrengan ardaztuta dagoen administrazio publikoen jardueraren gardetasunari buruz badagoen araudiaz haraindi. Gardentasunari eta kontu-emateari dagokienez aurrera egiteko kezka —batez ere Hegoaldeko populazioekin—¹⁵ hedatuki jasota dago gaiari buruzko nazioarteko zenbait akordiotan, adibidez, Laguntzaren Eraginkortasunari buruzko Parisko Adierazpenean (2005), Akkrako Ekintza Programan (2008) eta Garapen Eraginkorrerako Lankidetzaren aldeko Busango Aliantzaren (2011)¹⁶.

¹⁵ Gardentasunaren eta kontu-ematearen arloko erronkei buruzko informazio sakonagoa, besteak beste, honako hauetan aurki daiteke:

Perez de Armiño, Karlos (2017). «*La rendición de cuentas en la acción humanitaria*». Documentos de trabajo sobre acción humanitaria nº 5:

https://www.elankidetzak.euskadi.eus/contenidos/informacion/documentos_y_normativa_ah/es_def/adjuntos/Documento%20de%20Trabajo%20AH%20n%C2%BA%205.%20La%20rendici%C3%B3n%20de%20cuentas%20en%20la%20acci%C3%B3n%20humanitaria.pdf

Oxfam Intermon (2012). «*Las claves de Busán: Los próximos pasos de la Alianza Mundial para una Cooperación al Desarrollo Eficaz*»:

https://www.oxfamintermon.org/sites/default/files/documentos/files/Informe_oxfam_busan_eficacia_ay_uda_cooperacion.pdf

¹⁶ Dokumentuak hemen daude eskuragarri:

<http://www.oecd.org/dac/effectiveness/34580968.pdf>;

<http://www.oecd.org/dac/effectiveness/49650200.pdf>;

3. Azkenik, g) eta h) letretan zehaztutako funtzioek garapen jasangarrirako politiken koherentziarekin daukate zerikusia (Agenda 2030eko 17. helburua eta 17.14 helmuga); alderdi horrek, euskal administrazioen funtzioetan egoteaz gain, badauka artikulua propio bat (zehazki, 12. artikulua).

10. artikulua. Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorra

10. artikulua Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorra arloan dituen funtzioak zerrendatzen ditu. Funtzioen zehaztapenak ez dauka ondorerik egungo beste ezein arauditan; izan ere, alde batetik, 1/2007 Legeak jada ezartzen zituen funtzioak eguneratzen ditu eta, bestetik, politikaren barne-koordinazioari eta garapenerako politiken koherentziari buruzko aipamenak zabaltzen ditu (kontu hori geroago azaltzen da).

Aurreproiektuak Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorri arloan ematen dizkion atribuzioak honela sailka daitezke:

1. Alde batetik, a) eta b) letrek Eusko Jaurlaritza gaitzen dute lege hau erregelamenduz garatzeko eta lankidetzako eta elkartasuneko politikako jarraibideak zehazteko. Jarraibideok eLankidetzak bere jarduera garatzeko erabiliko duen iparrorratza izango dira, eta inguruabar hori 11.2 artikuluan, erakunde espezializatuaren funtzioei buruzkoan, jasotzen da.
2. Bestalde, c), e) eta h) letrek plangintzaren eta kontu-ematearen arloekin dute zerikusia, zeinetan Eusko Legebiltzarrak esku hartzen baitu Jaurlaritzaren ekintza kontrolatzeko duen funtzioan. Horietan, ez da zehazten zer organo edo saili dagozkion Legebiltzarrarekin harremanetan egoteko eta komunikatzeko funtzioak; izan ere, kontu hori kasuan kasu egokia den eta indarrean dagoen arloei buruzko dekretuaren eta egiturei buruzko dekretuaren menpe egongo da.
3. Eusko Jaurlaritzaren lankidetzaren eta elkartasunaren arloko urte anitzeko plangintzen onespenera dagokionez (d) letra), Gobernu Kontseiluarentzako berriazko esleipena mantentzen da, 1/2007 Legean bezala. XII. Legegintzaldiko egutegiak Eusko Jaurlaritzaren lankidetzaren arloko Garapenerako Lankidetzaren V. Gida Plana plan sektorial eta ez-estrategikotzat hartzen duen arren, beharrezkotzat jotzen da kontuan izatea lege honek ezartzen dituen eraldaketa-helburuek Euskadiko eragile sozial eta instituzional guztien jarduketa behar dutela eta, beraz, Jaurlaritzako arlo eta sail guztiei deitzen dietela. Ikuspuntu horri jarraituz, beharrezkotzat jotzen da Gobernu Kontseiluak onestea arlo horretan Jaurlaritzaren urte anitzeko jarduketa-esparrua.

Horri dagokionez, azpimarratu daiteke Jaurlaritzaren lankidetzako eta elkartasuneko politika gehiena eLankidetzaren bidez garatzen den arren (hurrengo puntuan haren funtzioetan sakontzen da) aurreproiektuak ikusgai egiten dituela Eusko Jaurlaritzako beste sail edo organo batzuek beren gai sektorialetan edo espezializazio-gaietan garatzen dituzten jarduketak, hala nola uraren kudeaketa, memoria historikoa, hizkuntza-politika eta berdintasuna, besteak beste. Horregatik, artikulua honen f) lettran

aitortzen da jarduketa horiei buruzko beharrezko informazioa bildu behar dela jarduketok sistematizatzeko eta Eusko Legebiltzarrari, herritarrei eta estatuko, nazioarteko eta jarduketan hartzaileak diren Hegoaldeko herrialdeei kontu emateko.

Azken urteetan ahalegin nabarmena egin da beste sail batzuek erakunde publiko eta pribatuekin Hegoaldeko herrialdeetan egiten dituzten lankidetzak-jarduketak ikusgai egiteko eta sustatzeko. eLankidetzaren jardueren urteko memoriaren arabera¹⁷, 2020an Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuek, entitateek eta erakunde autonomoek lankidetzaren eta elkartasunaren arloan egin zituzten eta garapenerako laguntza ofizial gisa zenbatu daitezkeen jarduketek 4,6 milioi euroko balioa izan zuten¹⁸. Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuen, entitateen eta erakunde autonomoen ekarpenak gora egin du azken urteetan¹⁹. Jarduketok balio handikoak dira, batez ere berariazko arloetan giza baliabideak, gaitasunak eta ezagutza teknikoak mugiarazten dituztelako. Gizateriak aurre egiten dien erronka globalak ikusita, gero eta beharrezkoagoa da politika sektorialek agenda globalei begiratzea eta beste toki-erakunde batzuekin loturak sendotzea, batez ere Hegoaldekoekin; izan ere, euskal gizarteari ere eragiten dioten gaietako erronka globalak partekatzen dira haiekin, hala nola migrazioa, klima-aldaketa eta hizkuntza gutxituen suspertzea, besteak beste.

Azkenik, g) letra azpimarratu daiteke; izan ere, haren arabera, Jaurlaritzak 12. artikulua (garapenerako politiken koherentziari buruzkoak) eta 13. eta 14. artikuluek (Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Kontseiluari eta Lankidetzarako eta Elkartasunerako Erakunde arteko Batzordeari buruzkoek) esleitzen dizkioten funtzioak ere bete beharko ditu. Geroago azalduko da bakoitza zehatz-mehatz.

11. artikulua. eLankidetzak Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Agentzia

11. artikulua eLankidetzak Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Agentziaren funtzioak zehazten ditu. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia sortu era arautzen duen ekainaren 19ko 5/2008 Legeak arautzen du lankidetzako eta elkartasuneko politika autonomikoa garatzeaz arduratzen den erakundea.

Horri buruzko lehen gogoeta da aurreproiektuak ez duela aipatzen hura arautzen duen berariazko araudia; aitzitik, formula orokor bat bilatzen du: «11.1 artikulua. – Sortzeko legeak edo hura ordeztzen edo aldatzen duten gainerako arauak, garapen-araudiak eta lege honetan xedatutakoak zuzentzen dute eLankidetzak Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Agentzia». Modu horretan, saihestu nahi da etorkizuneko legea

¹⁷ eLankidetzak (2020). «Memoria de actividades». Vitoria-Gasteiz.

https://www.elankidetzak.euskadi.eus/contenidos/informacion/doc_interes_memorias/es_publicaciones/adjuntos/MEMORIA-2020_cas.pdf

¹⁸ Baten bat aipatzearen: COVID-19aren pandemia betean, baterako ekimen bat egin zen Osasun Sailaren, Osakidetzaren, Mugarik Gabeko Medikuen eta eLankidetzaren artean, Peruko Osasun Ministerioarekin pandemiaren arretan elkarlanean aritzeko. Esku-hartze horretan, Osakidetzako osasun-langileak, ekipamenduak, materialak eta sendagaiak mugiarazi ziren, 1,5 milioi eurotan.

¹⁹ Ikusi joeraren grafikoa 35. orrialdean. eLankidetzak (2020). «Memoria de actividades». Vitoria-Gasteiz.

denboraren poderioz, egungo arau erregulatzaileretan izan daitezkeen aldaketen ondorioz, zaharkituta geratzea.

Bestalde, azpimarratu daiteke legearen izendapen berriarekin bat etorritik Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren izena aldatu dela: orain «eLankidetzaren Euskal Agentzia» deitzen zaio. Aldaketa hori justifikatzen duten arrazoiak zioen azalpenean eta memoria honen lehen apartatuan azaltzen dira. «eLankidetzaren», izen laburtu gisa, 2011tik, hots, erakundea eratu zenetik, erabili da, nahiz eta ofizialki ezein arauditan jasota ez egon.

11.3. artikulua eLankidetzaren funtzioak zehazten ditu. Idazketa berriak sortzeko 5/2008 Legea, lehen aipatu dena, aldatzen du. Zehatz-mehatz, 5/2008 Legearen 3. artikulua guztiz indargabetzen da, arau-esparru horren funtzioak eta xedek zaharkituta geratu direlako aurreproiektu honek sustatu nahi duen lankidetzako eta elkartasuneko politika berriaren ondorioz. Aurrekoaz gain, 5/2008 Legeak xedatzen zituen funtzioetako batzuk (adibidez, lankidetzaren eragileekin hitz egiteari buruzkoak edo herritarrek gaiaz duten sentsibilizazioa bultzatzeari buruzkoa) euskal administrazioen funtzio komunetan bilduta daude (zehatz-mehatz, 9. artikuluan); izan ere, ez dira eLankidetzaren funtzio eksklusiboak, Euskadiko administrazio publiko guztienak baizik.

11.3. artikuluan zehaztutako lehen bi funtzioen arabera [zehazki, a) eta b) letrak], eLankidetzaren Eusko Jaurlaritzaren lankidetzako eta elkartasuneko politika planifikatzeko, koordinatzeko, kudeatzeko, betearazteko eta ebaluatzeko agindua dauka, arloaz arduratzen den sailak ezarritako jarraibideetan oinarrituta. Funtzio horiek koherenteak dira aurreko esparru arautzaileen xedapenekin.

Hurrengo 5 funtzioek [zehazki, c), d), e), f) eta g) letrak] lege-aurreproiektuaren helburuak sustatzeko atribuzio operatiboekin dute zerikusia. Funtzio horiek (adibidez, laguntzak eta dirulaguntzak ematea edo hitzarmenak eta kontratuak sinatzea, besteak beste) bazeuden aurreko araudian xedatuta, baina haien idazketa eguneratu egin da. Euskal Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorretatik datozen baliabideen kudeaketari dagokionez, aurreko arauetan ez bezala, testu honetan ulertzen da berari xedatutako funtsak kudeatzea dagokiola eLankidetzari, ez lankidetzako eta elkartasuneko politikari eskainitako guztiak ezinbestean. 2020ko jardueren memoriaz hitz egitean aipatu dugunez, lankidetzaren politikaren finantzaketa ez da eLankidetzaren eginkizun eksklusiboa; aitzitik, beste sail eta erakunde batzuek beren funtsez, langileez eta gaitasunez lagundu dezakete (eta, hain zuzen, gero eta gehiago laguntzen ari dira) lankidetzako eta elkartasuneko jarduketetan.

Erreferentzia ekonomiko eta finantzarioei jarraituz, eLankidetzaren «laguntzak, dirulaguntzak eta beste funts publiko zein pribatu batzuk eskuratzeko, kudeatzeko eta transferitzeko» atribuzioa ere izango du, eta hori koherentea da testu honen modalitateei buruzko apartatuarekin (17.3 artikulua), bertan ezartzen baita lankidetzaren politika bai funts propioez bai beste administrazio edo erakunde batzuetatik datozen funts eskuordetuek zein herritarrek transferitutako funtsez betearazteko aukera.

Aurreproiektuaren 17. artikuluan definitutako modalitateekin koherenteak diren arau-tratsnak garatzea eta administrazio-egintzak eta eragiketa ekonomikoak eta finantzarioak

egitea dira bloke honetako azken bi funtzioak.

Bestalde, h) funtzioa Eusko Jaurlaritzaren urte anitzeko plangintzari dagokio, baita plangintza horren ebaluazioari ere, aurreproiektuaren 16. artikuluan zehazten den moduan. Hurrengoak, i) funtzioak, Eusko Jaurlaritzak egindako lankidetzako eta elkartasuneko jarduketaren betearazpenari buruzko urteko memoria egitea du helburu; memoria Eusko Legebiltzarrari bidaliko zaio, 10.e) artikuluan xedatzen den moduan.

Ondoren, j) funtzioak azaltzen du eLankidetzak Eusko Jaurlaritzari, haren erakundeei eta entitateei (bai lotuei, bai haren menpekoei) lagundu diezaiekeela beren jarduketa-eremuaren barruan egiten dituzten lankidetzako eta elkartasuneko ekimenen kudeaketan eta betearazpenean, baita beste euskal administrazio publiko batzuei ere. Aurrekoa bat dator, batetik, 14. artikuluan (Lankidetzarako eta Elkartasunerako Erakunde arteko Batzordeari buruzkoan) jasotako xedapenekin eta administrazio arteko elkarlanaren printzipioekin eta, bestetik, beste sail batzuek eta Eusko Jaurlaritzarekin lotutako erakundeek lankidetzaren arloan gero eta maizago egiten dituzten jarduketekin.

Koherentziari dagokionez, eta kontuan izanik legean ezartzen diren eraldaketa-helburuek Jaurlaritzaren politika sektorial guztien jarduketa behar dutela, k) funtzioak xedatzen da eLankidetzak Eusko Jaurlaritzari, haren erakundeei eta entitateei (bai objektibo lotuei, bai haren menpekoei) lagundu diezaiekeela haien politika sektorialak lege honekin koherenteak izan daitezen, batez ere Hegoaldeko herrialdeei eragiten dieten politiketan.

Jarraian, l), m) eta n) funtzioak datoz. Garapen jasangarrirako politiken koherentzia dute hizpide, bai arloan duen lidergo-lanean Eusko Jaurlaritzaren lehendakaritza gain hartzen duen sailari bai beste sail batzuei, erakundeei eta entitateei (lotuei zein menpekoei) aholkuak, gomendioak edo txostenak emateko haien planek eta jarduketek Hegoaldeko herrialde eta lurraldeetan izan ditzaketan eraginei buruz.

Azkenik, azpimarratu daiteke eLankidetzaren funtzioetatik kendu dela Euskal Autonomia Erkidegotik ematen den larrialdietako laguntza humanitarioa koordinatzekoa. 1/2007 Legearen 22.3 artikulua arabera, «Larrialdietako laguntza humanitarioa Eusko Jaurlaritzak koordinatuko du, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluaren barruan berriaz horretarako eratutako batzorde batekin batera». Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluari buruzko 158/2008 Dekretuak, 5.5 artikuluan, batzorde horren eraketa eta osaera arautzen ditu. Haren arabera, batzordearen funtzioa «(...) euskal gizarte eta erakundeek ematen duten laguntza humanitarioaren koordinazioa, eraginkortasuna eta gardentasuna lortzen laguntzea da, eta pizten diren beharrei erantzuteko behar besteko arintasunez jardungo du».

Organo hori 2010eko ekainaren 18an eratu zen arren, ez zuen jardun eta euskal eragileek arlo humanitarioan egindako gogoetako eta lankidetzako ekintzak ez ziren batzorde horren bidez antolatu²⁰. Gobernantza eta Berrikuntza Publikoko Plan

²⁰ Aurrekoaren adibidea da eLankidetzak 2017an bultzatu zuen kontsultarako eta gogoetarako prozesua, Ekintza Humanitarioko Estrategia 2018-2023 prestatzekoa. https://www.elankidetzak.euskadi.eus/contenidos/informacion/estrategia_ah/es_def/adjuntos/EA-H-AVCD%202018-2023.pdf

Estrategikoaren (PEGIP 2020) testuinguruan, Eusko Jaurlaritzak «EAEko Administrazio Orokorreko kide anitzeko organoak eta erakunde arteko administrazioa ebaluatzea eta hobetzea. Politika Publikoen Euskal Kontseilua» izeneko proiektua burutu zuen. Arrazionalizazio-neurrien artean, jardunik gabe zeuden organoak deuseztatzea proposatu zen. Gomendio hori ikusita, 2018ko azaroaren 19an, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluak eztabaidatu zuen Larrialdiko Laguntza Humanitariorako Batzordea berrakibatzea bidezkoa ote zen eta batzordearen deuseztapena onestea erabaki zuen. Gainera, kontseiluak erabaki zuen osoko bilkurak aztertuko zituela ekintza humanitarioko gaiak, gutxienez urteroko bilera batean.

Batzordea 2018an deuseztatzearekin bat etorritik, lege-aurreproiektuak ez die arlo horretako funtzio zehatzik esleitzen ez eLankidetzari ez Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Kontseiluari eta, zazpigarren xedapen indargabetzailearen bidez, 158/2008 Dekretuaren 5.5 apartatua indargabetzen du. Hala ere, arlo humanitarioan koordinatutako jarduketak ezarri behar izanez gero, memoria honetan 13. eta 14. artikulua aipatzean azaldu diren erakunde arteko lankidetzako mekanismoen bidez burutu ahalko dira.

12. artikulua. Garapen jasangarrirako politiken koherentzia

12. artikulua garapen jasangarrirako politiken koherentziaren (aurrerantzean, GJPK) arloan aurrera egiteko neurriak biltzen ditu. Zalantzarik gabe, apartatu hau lege-aurreproiektuaren aurrerapen nagusietako bat da eta aurreko arau-esparruaren gabezia esanguratsuenetako bat konpontzea du xede²¹.

Europako eremuan, 1992ko Maastrichteko Tratatuak jaso zuen Europar Batasuneko funtsezko printzipioa zela garapenaren aldeko politiken koherentzia; alderdi hori 2009an indartu zen juridikoki, Lisboako Tratatuaren bitartez. Tratatu horiek estatu kideen betebeharrak hau aitortzen dute: «lankidetzaren helburuak kontuan hartu behar dituzte garapen-bidean dauden herrialdeei eragin diezaieketen barneko zein kanpoko politika guztietan»²².

Europako esparruetan jasotako printzipio horrek bat egin du Agenda 2030en onespenerarekin (2015ean) eta agenda horretan xedatutako garapen-helburuak betetzeko akordioekin. Bestek beste, Garapenaren arloko Europako Akordioa (9459/17) eta Europar Batasunaren Kanpo Politikari eta Segurtasunari buruzko Estrategia Globala (13202/16) nabarmendu daitezke, errepikatzen baitute EB eta haren estatu kideak GJPKren printzipioari atxikita daudela garapen jasangarrirako helburuak betetzeko funtsezko elementu gisa.

Agenda 2030en ezarritako helburu globalek politika sendoak eskatzen dituzte, Hegoaldeko herrialdeetan izan ditzaketan ondorioak hasierako planteamenduetatik

²¹ *Op. cit.* 101. Unceta Satrustegui, Koldo (2020). «Informe sobre la ley de cooperación para el desarrollo del País Vasco». Gasteiz. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia.

²² Europar Batasuneko Kontseiluaren Idazkaritza Nagusia (2019). Kontseiluaren Idazkaritza Nagusia. Kontseiluaren ondorioak garapenaren aldeko politiken koherentziari (GPK) buruz, 3690. bilkuran, 2019ko maiatzaren 16koan, onartuak. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9132-2019-INIT/es/pdf>

kontuan hartzen dituztenak. Lege-aurreproiektuak zioen azalpenean jasotzen duen moduan, GJPKren ikuspegiak eskatzen du gobernuaren erabateko ikuspegirantz (*whole of Government approach*) aurrera egitea politika publikoari eta garapenaren finantzaketari dagokienez. Horrek esan nahi du onartu behar dela GJPKren ezarketak lankidetzako eta elkartasuneko politika gainditzen duela (nahiz eta horrek zeregin garrantzitsua izan haren garapenean) eta gobernu bakoitzeko maila altuenaren lidergoa eskatzen duela; izan ere, ikuspegi horren xedea da «arlotan sektorial eta sail guztiek beren politikek Hegoaldeko herrialde eta lurraldeetan dituzten eraginak kontuan hartzea». Beste era batean esanda, garapenerako politiken koherentziaren arloan sakontzea funtsezkoa da lankidetzako eta elkartasuneko politikarako. Hala ere, ez da egokia ikuspegi hori lege honetatik bakarrik garatzea, ezta politika honetatik ere.

Bestalde, aurreproiektuak GJPKren ikuspegian sakontzeko asmoa onartzen du euskal administrazio guztien helburu komun gisa; hain zuzen, administrazioek, beren eskumenen eta autonomiaren esparruan, ikuspegi hori ezartzeko mekanismoak xedatu ahalko dituzte. Hori testuaren atal hauetan islatzen da: i) zioen azalpenaren II. apartatua; ii) 7.e) artikulua, euskal politika publikoaren lehentasunezko ikuspegietako baten zehaztapenari buruzkoa; iii) euskal administrazioen funtzio komunaren artean (zehatz-mehatz, g) eta h) funtzioetan).

Eusko Jaurlaritzaren ekintzari dagokionez, gogorarazi behar da 2018an Gobernu Kontseiluak «*Euskal Autonomia Erkidegoko garapenerako politiken koherentziarako erreferentzia-esparrua*²³» onetsi zuela. Bertan, konpromiso hau gailentzen da: «Garapenerako Politiken Koherentziak gobernu-ekintzarako oinarrizko erreferentzia izan behar duela, barneko garapen-estrategiei zein kanpoko ekintzari edo bi alderdien arteko loturari dagokienez».

GJPKren erantzukizuna lankidetzako eta elkartasuneko politikaz haraindi baina harekin erlazionatuta jartzen duen erreferentzia-esparru horrekin bat etorriz, aurreproiektuak aurrerapen hauek dakartza:

12.2 artikulua Eusko Jaurlaritzako mailarik altuenean kokatzen du garapen jasangarrirako politiken koherentziaren arloan zeharka eta modu estrukturalan aurrera egiteko erantzukizuna; zehazki, Jaurlaritzako Lehendakaritza Sailean. Organo horri egokituko zaio funtzio horiek betetzeko egokitutako jotzen dituen mekanismoak eta prozedurak zehaztea. Hemen azpimarratzekoa da aurreproiektua prestatzeko egindako kontsulten esparruan Lehendakaritza (zehatz-mehatz, kanpo-ekintzan eskuduna den saila) Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluan ordezkatzeko duten pertsonekin egiaztatu zela proposamen hori eta aldi horretan Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren idazkariaren karguarekin eta Gizarte Berrikuntzako zuzendariaren karguarekin bat etorri zirela. Haien ustez, xedapen hori koherentea da lehenago aipatutako erreferentzia-esparruarekin eta Lehendakaritzaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzeko den urtarilaren 19ko 5/2021 Dekretuak funtzioei buruz egiten duen zehaztapenarekin, «Jaurlaritzaren jarduna koordinatzeko» funtzioa ematen baitio Koordinazio Zuzendaritzari. Nolanahi ere, eta Lehendakaritzaren egitura organikoa eta

²³https://www.elankidetzak.euskadi.eus/contenidos/informacion/coherencia_avcd/es_def/adjuntos/Marco%20Referencia%20CPD%20-%20CAS.pdf

funtzionala legegintzaldi bakoitzean komenigarrientzat jotzen den moduan ezarriko denez, aurreproiektu honetan ez da zehazten zer zuzendaritzari dagokion atribuzio hori.

Komeni da 12.2.e) artikuluan luzatzea; izan ere, ezartzen du Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Kontseiluari aldizka jakinarazi behar zaizkiola garapen jasangarrirako politiken koherentziaren arloan egindako jarduketak. Kontseilu horren funtzioetako bat zenbait gai eztabaidatzea da, besteak beste, garapen jasangarrirako politiken koherentzia (ikus informazio sakonagoa 13. artikulua azalpenean). 2019ko uztailetik, kontseiluak garapenerako politiken koherentziari buruzko lan-talde bat dauka, funtsezko hiru helbururekin: administrazio publikoen jarduketek koherentzia-printzipioa noraino betetzen duten aztertze urteroko txostena bultzatzea, garapenerako politiken koherentziarekin lotutako alderdi garrantzitsuei buruz gogoeta egitea eta eragile publikoei garapenerako politikaren koherentzia bultzatzeari buruzko aholkuak ematea. Orain arte, lan-talde horrek txosten bat egitea bultzatu du, zeinak garapen jasangarrirako politiken koherentziari heldu baitio balioetan oinarritutako hezkuntzaren arloan. Talde horretan, kanpo-ekintzarekin, erosketa publiko arduratsuekin, ingurumen-estrategiarekin, balioei buruzko prestakuntzarekin eta hezkuntza-politikarekin lotutako politikak identifikatu dira lankidetzarako eta Elkartasunerako garrantzitsuak diren gai nagusi gisa. Gai horiek hizpide dugun 12.2.e) artikuluan aipatzen dira eta ez dira baztertzailerik; aitzitik, bereziki garrantzitsutzat jotzen diren arloak identifikatzen dituzte.

12.2.f) eta 12.3 artikuluetan xedatzen da beste sail batzuek eLankidetzaren aholkuak jaso ditzaketela beren planek eta jarduketek Hegoaldeko herrialde eta lurraldeetan duten eragina analizatzeko. Hori koherentea da 11.2 artikuluko xedapenarekin, non eLankidetzaren funtzioak zehazten diren; zehazki, i), m), n) eta o) letretan, arloan espezializatutako erakundea gaitzen da Eusko Jaurlaritzari aholkuak eta laguntza emateko, elkarlan estuan diharduen Hegoaldeko lurralde eta herrialdeei buruz dituen ezagutzak direla eta.

12. artikulua laugarren apartatuak dioenez, Eusko Jaurlaritzako sailek, harekin lotutako erakundeek eta entitateek edo haren menpekoek Hegoaldeko herrialde edo lurraldeei gauzazko dohaintzak edo ekarpenak egiten dizkietenean, ondareari buruzko araudi aplikagarria eta aplikatu beharreko gainerako araudiak betetzeaz gain, alderdi nagusi batzuk kontuan hartu beharko dituzte emandako ondasunei dagokienez. Xedapen horrek ez die administrazio-zamarik gehitzen sailei; aitzitik, laguntzaren kalitatearen eta efizientziaren elementu nagusietan sakontzea du helburu. Zehazki, erabilgarritasunari, egokitasun soziokultural eta teknologikoari eta kostuari buruzko alderdiak aztertu beharko dituzte bideragarritasun-analisan, besteak beste. Badaude Hegoaldeko herrialdeei eta testuinguru humanitarioetan egindako gauzazko dohaintzen erabilgarritasunari buruzko azterketa kritikoak. Bai partikularren bai erakunde pribatuen dohaintzek erabilgarritasunari, eraginkortasunari eta egokitasun teknologiko eta soziokulturalari buruzko irizpideak bete behar dituzte eta, funtsean, hartzaileen duintasuna bermatu behar dute²⁴.

²⁴ Ikusi dohaintzei buruzko aipamenak:

<https://www.elankidetz.euskadi.eus/crisis-humanitaria-en-ucrania/x63-content7/es/>
<https://www.congdnabarra.org/2022/03/04/el-gobierno-de-navarra-y-la-coordinadora-de-ongd-ofrecen-recomendaciones-para-canalizar-la-ayuda-humanitaria-a-ucrania/>
<https://www.msf.es/actualidad/las-donaciones-vacunas-no-son-la-solucion-y-te-explicamos-que>

Azkenik, artikulua bosgarren apartatuan gogorarazten da eLankidetzak garapen jasangarrirako politiken koherentziaren arloko atribuzio propioak dauzkala, 10.2 artikuluan (erakunde horren funtzioei buruzkoan) jasota daudenak, aurreko artikuluetan xedatutakoez gain.

13. artikulua. Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Kontseilua

13. artikulua Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Kontseiluaren (lehenago Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseilua zeritzonaren) osaera eta funtzioak arautzen ditu eta honela definitzen du: «Euskadiko lankidetzaren eta elkartasunaren arloko kontsultarako eta partaidetzarako organo gorena, euskal lankidetzaren publikoari buruzko proposamenak egiteko, irizpenak emateko eta jarraipena egiteko gaitasuna duena» (13.1 artikulua).

Kontseilua 1/2007 Legearen bidez (zehazki, 16. artikulua bidez) sortu zen eta irailaren 16ko 158/2008 Dekretuaren bidez (zeina urriaren 21eko 197/2014 Dekretuaren bitartez aldatu baitzen) arautu zen. Era berean, barne-erregelamendu bat dauka, 2016ko urriaren 26an onetsia.

Aurreproiektuaren azken xedapenetako hirugarrenak araudi horren aldaketa jasotzen du; izan ere, izen-aldaketa ofizial egiten du eta idazketa berria ematen die haren definizioari, funtzioen zehaztapenari eta Euskadiko GGKE-en Koordinatzailekoak ez diren sektore sozialeko ordezkariak izendatzeko sistemari buruzko apartatuei (memoria honetan lehenago aipatu dugu gai hori).

Sortu zenetik, kontseiluak zailtasunak izan ditu aurreko arau-esparruak esleitzen zizkion funtzioak eraginkor egiteko²⁵. Arazo horiek kontuan izanik, aurreproiektuak «kontsultarako eta partaidetzarako» gune gisa definitzen du organoa, 1/2007 Legearen aipamenak ez bezala, «lankidetzako eragileen ordezkari-organoa» zela adierazten baitzuen (16. artikulua). Aurreko formulazioak nahasmenduak sortzen zituen kontseiluaren amaierako helburuari buruz; izan ere, batzuek, batez ere sektore sozialak, ulertzen zuten administrazioek arloan egiten zuten lana kontrolatzeko gune bat zela. Aitzitik, aurreproiektuaren asmoa da kontseiluari hedadura sozial eta politiko handiagoa ematea; horretarako, gunea eragingarri egin dezaketeko mekanismoetako batzuk mantendu, eta haren funtzioak aldatzen dira, euskal lankidetzaren politikarako eztabaidarekin eta proposamenarekin lotutakoetan arreta berezia jarritz.

Mantentzen diren alderdien artean, honako hauek gailentzen dira: Eusko Jaurlaritzan lankidetzaren eta elkartasunaren arloan eskuduna den sailari atxikitzea eta bere funtzioak betetzeko aurrekontua edukitzea (13.2 artikulua) eta eLankidetzaren laguntza jasotzea (10.2.p artikulua) legeak esleitutako funtzioak garatzen lagundu diezaioketen idazkaritza tekniko bat edukitzeko.

<https://farmaceuticosmundi.org/donaciones-adecuadas-recomendamos-a-la-ciudadania-no-hacer-recogidas-de-medicamentos/>

²⁵ Zailtasun horiek gaiari buruzko txostenetan nabarmendu dira. Ikus xehetasun gehiago hemen: *Op. cit.* 98. Unceta Satrustegui, Koldo (2020). «Informe sobre la ley de cooperación para el desarrollo del País Vasco». Gasteiz. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia.

Kontsulta-organo bati egokitzen zaion bezala, kontu-ematearen arloko funtzioak eta azterketak egiteko, debateak sortzeko eta administrazioei eta gizarteari oro har gomendioak emateko arlokoak indartu dira. Berritasun nagusia [13.4.e) artikuluan zehaztutakoa] bost urtean behin euskal lankidetzaren egoerari buruzko txosten bat egiteko funtzioa da; txosten horren bidez, lankidetz-eragile guztiek —administrazioek, eragile sozial espezializatuek eta ez-espezializatuek eta gizarteak oro har— gauzatutako lankidetz-politika ebaluatzeko eta herritarrentzako eta lankidetz-eragileentzako (bai sektore publikoentzako bai sektore pribatukoentzako) hobekuntza-proposamenak sortzeko elementu esanguratsuak aurkeztuko dira.

Txostena egiteko 5 urte ezarri dira azterketa legegintzaldietatik bereizi nahi direlako; ez da ahaztu behar administrazio-maila bakoitzak bere hauteskunde-aldia daukala eta denak ez direla ezinbestean elkarrekin bat etortzen. Txosten horren asmoa ez da administrazio jakin baten politikaren jarduna ebaluatzea, baizik eta erabateko begirada bat eskaintzea eta aldaketak ebaluatzeko eta etorkizuneko legearen bidez hartutako konpromisoen betetze-maila neurtzeko bidea ematen duten aldien arabera berrikustea arloan egindako aurrerapenak. Txostena Eusko Legebiltzarrari bidaliko zaio, lankidetzako eta elkartasuneko politikaren inguruan eztabaidatu eta gomendioak eman ahal izan ditzan. Horrela, Koldo Uncetak agerian jarritako zailtasunari ere erantzun nahi zaio, alegia, 1/2007 Legeak Eusko Legebiltzarraren zereginari ematen zion garrantzi eskasari²⁶. Txosten hori eta osoko bilkurako debatea aukera bikaina izan daitezke lankidetzako eta elkartasuneko politikaren inguruko eztabaida politiko eta parlamentarioa sustatzeko eta politika horren irismenak eztabaidatzea ahalbidetzen duen «momentu publiko» bat sortzeko. Kontseiluaren beste funtzio bat izango da Legebiltzarrak helarazten dituen gomendioen ezarketaren jarraipena egitea. 15. artikulua, Lankidetzarako eta Elkartasunerako Erakunde arteko Batzordeari buruzkoa, azaltzean, Legebiltzarrak euskal administrazioei buruz egindako gomendioak aipatuko ditugu.

Ebaluazioari, etengabeko hobekuntzari eta kontu-emateari dagokienez, beste funtzio esanguratsu bat f) funtzioarekin du zerikusia, alegia, lankidetzarekin eta elkartasunarekin lotutako gaiari buruzko azterketak eta proposamenak egitea. Gai horien artean, garapen jasangarrirako politikaren koherentzia [12.4.d) artikulua] gailentzen da, lehenago aipatu dugunez.

Azkenik, kontseiluaren osaera dela-eta, ordezkaritza paritariora (sektore sozialaren eta erakundearen artekoa) eta emakumeen eta gizonen artean orekatua mantentzen da 13.3 artikuluan; bi neurriok bazeuden xedatuta 1/2007 Legean. Haren osaerari, izendapenei, kargu-uzteei eta funtzionamenduari buruzko xehetasunak ondorengo arauketen (dekretuen zein antzekoen) esku uzten dira 13.5 artikulua bitartez.

14. art. Erakunde arteko elkarlana lankidetzaren eta elkartasunaren arloan

Aurreproiektuaren zioen azalpenak jasotzen du lankidetzako eta elkartasuneko euskal politikaren erronka nagusietako bat honako hau dela: «Euskal lankidetz-eragileen

²⁶ *Op. cit.* 145. Unceta Satrustegui, Koldo (2020). «Informe sobre la ley de cooperación para el desarrollo del País Vasco». Gasteiz. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia.

arteko koherentzia eta erantzukidetasuna hobetzen dituen erakunde-arkitektura berria finkatzeko aurrera egitea». Euskal administrazioentzat, koherentziari eta erantzukidetasunari dagokienez hobetzeak beren politiken koherentzian, kalitatean eta irismen handiagoan sakontzea esan nahi du. Ildo horretan, hurrengo bi artikulua (zehatz-mehatz, 14. eta 15. artikulua) euskal politikaren erakunde arteko egiturari eskaintzen zaizkio.

14. artikuluan, administrazio publikoek eta aurreproiektuaren 2. artikulua hiru garren apartatuan aipatutako elkarteek erakunde arteko jarduketak egiteko aukera xedatzen da. Aukera hori arau honek ematen ez duen arren, badauka balio sinbolikoa, lankidetzaren kalitatea hobetzeko gaitasun esanguratsua aitortzen baitie erakunde arteko ekimenei.

Azken urteetan, erakunde arteko lankidetzako esperientzia zehatzak garatu dira lankidetzako programa zein jarduketetan. Horren adibide bat Euskal lankidetzako publikoaren ataria²⁷ da. Bertan, 2015etik, webgune bakar batean biltzen dira Eusko Jaurlaritzak, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako foru-aldundiek, Bilboko, Donostiako eta Gasteizko udalek eta Euskal Fondoak (Euskal Toki Erakunde Kooperanteen Elkarteak) finantzatutako lankidetzako jarduketak. Erakunde arteko ekimena da, lankidetzaren arloan gardentasuna, harmonizazioa eta koordinazioa sustatzeko helburua duena.

Erakunde arteko lankidetzako beste ekimen bat AKUAL da, Ertamerika-Euskadi erakunde arteko lankidetzako programa²⁸, uraren eta saneamenduaren arloko garapenerako lankidetzako xede duena. Bertan, euskal lankidetzako erakunde publikoek eta El Salvadorko, Costa Ricako eta Euskadiko uraren eremuko erakundeek parte hartzen dute.

Jarduketa horiek egiteko, badaude askotariko formula juridikoak (besteak beste, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legean jasotakoak), hala nola aurreproiektuak 14.1 artikuluan aipatzen dituen «hitzarmenak, partzuergoak eta lankidetzako orokorreko beste formula batzuk». Hala ere, azken urteetako esperientziak orobat frogatu du badaudela mugak horrelakoak abian jartzeko eta kudeatzeko. Aurreko arau-esparruak ez bezala, aurreproiektu honek lankidetzarako formula juridikoen sorta zabalago bat aurkeztu du. Horien artean, «kudeaketa bateratua edo erakunde publiko parte-hartzaileetako bati eskuordetutako kudeaketa» duten finantzaketa-funts komunak eratzea ahalbidetzen duen xedapena gailentzen da 14.2 eta 14.3 artikuluetan. 14.1 artikuluko aipamenekin bezalaxe, lankidetzako posibilitate horietarako gaikuntza ez du aurreproiektu honek ematen (aurreko arau-esparruek baizik), baina bereziki interesgarria da horrelakoak aipatzea, orain arte gutxi arakatu den aukera delako.

Lehenago aipatutako adibideen harira, AKUALi dagokionez, administrazio bakoitzak hitzarmenak sinatu ditu ekimena betearazten duen erakundearekin —Euskal Fondoarekin—. Aurrekoak baditu mugak, baita distortsioak ere, jarduketak kudeatzeari eta abian jartzeari, justifikazio-sistemei eta kontu-emateari dagokienez, besteak beste. Horregatik, kudeatzeko administrazio publiko parte-hartzaileetako bati eskuordetu dakizkiokeen funts komunak sortzeko aukera arakatzeko bereziki interesgarria izan liteke horrelako lankidetzaren sinplifikazioan eta eraginkortasunean aurrera egiteko.

²⁷ Ikusi: <https://euskalankidetzako.hegoa.ehu.es/?locale=es>

²⁸ Ikusi: <https://www.akual.org/akual/>

15. art. Lankidetzarako eta Elkartasunerako Erakunde arteko Batzordea

15. artikulua Lankidetzarako eta Elkartasunerako Erakunde arteko Batzordearen (lehen Garapenerako Lankidetzaren Erakunde arteko Batzordea zeritzonaren) osaera eta funtzioak arautzen ditu; hain zuzen, «lankidetzaren eta elkartasunaren arloko euskal administrazio publikoen arteko koordinaziorako eta elkarlanerako organo» gisa definitzen du (15.1 artikulua).

Garapenerako Lankidetzaren Erakunde arteko Batzordea (GLEB) 1/2007 Legearen 15. artikulua bidez sortu eta martxoaren 24ko 71/2009 Dekretuaren bidez arautu zen. Aurreproiektuaren azken xedapenetako laugarrenak araudi horren aldaketa jasotzen du, batetik, organoaren izen-aldaketa ofizial egiteko eta, bestetik, haren definizioari eta funtzioen zehaztapenari buruzko apartatuei idazketa berria emateko.

15.3 artikuluan, azaltzen da batzordea «lankidetzaren eta elkartasunaren arloan eskuduna den Eusko Jaurlaritzako sailari» atxikitzen zaiola. Kontu hori bazegoen 71/2009 Dekretuan xedatuta, baina egokitzen jo da atxikipen hori lege-aurreproiektuan zehaztea, Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Kontseiluari buruzko artikulua idazketarekin bat etortzeko. 10.2.p) artikulua arabera, eLankidetzari dagokio organo horren idazkaritza teknikoan jardutea, eta hori koherentea da 71/2009 Dekretuaren 6. artikuluaekin, organo horretarako xedatutako funtzioak betetzeko beharrezkoak diren laguntzak eta baliabideak hizpide baititu.

15. artikulua laugarren apartatuan, koordinazio-organoren funtzio nagusiak zehazten dira, betiere osatzen duten erakunde guztien autonomia eta berezitasunak errespetatuz. Alde batetik, elkarrekin hitz egiteko eta elkarri laguntzeko funtzioak azpimarratu daitezke lankidetzaren eta elkartasunaren arloko jarduketara publikoen kudeaketa eta emaitzak optimizatzeko funtsezko elementu gisa eta, bestetik, politiken eta jarduketaren koordinazioarekin eta osagarritasunarekin lotutako alderdietan sakontzea xede duten funtzioak nabarmendu daitezke. Esate baterako: beste administrazio batzuen jarduketei eta politikei buruzko informazioa edukitzea, bikoiztasunak eta gainjartzeak saihestea, batez ere elkarte-ehun bera xede duten lehia-deialdietan, eta jarduteko estrategia eta jarrera komunak sortzeko aukera ematea. Azken horren adibidea da «(H)ABIAN 2030: Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzaren Euskal Estrategia»²⁹, zeinak 2017tik euskal administrazio eta eragile sozial guztiak metatzen baititu hezkuntzaren arloan aurrera egiteko baterako estrategia batean.

Bestalde, ebaluatzeko eta kontu emateko kultura zabaltzearekin lotuta, organo hori foro egokitzen jotzen da administrazioek beren ebaluazioak partekatzeko eta sustatzen duten politikarako garrantzitsuak diren azterketei edo txostenei buruz eztabaidatzeko. Azkenik, eta euskal lankidetzaren egoerari buruzko txostenaren balioa erreskatatzeko, bai txosten horren edukiak bai Eusko Legebiltzarrak emandako gomendioak bertan eztabaidatu eta kontuan hartu ahal izatea lortu nahi da. Administrazio-maila bakoitzari egokituko zaio

²⁹ Ikusi informazio sakonagoa hemen:

https://www.elankidetz.euskadi.eus/contenidos/informacion/inf_habian/es_def/adjuntos/H-ABIAN_2030.pdf

bere autonomiaren eta autoantolaketaren esparruan gomendio horiek bere politiketan inplementatzea.

Azkenik, batzordearen osaerari dagokionez, 15.2 artikuluan xedatzen da hiru administrazio-mailak (Eusko Jaurlaritza, foru-aldundiak eta udalak) ordezkatuta egongo direla eta emakumeen eta gizonen arteko oreka bermatuko dela. Haren osaerari, izendapenei, kargu-uzteei eta funtzionamenduari buruzko xehetasunak ondorengo arauketen (dekretuen zein antzekoen) esku uzten dira 15.5 artikulua bitartez.

III. kapitulua.- Euskal lankidetzaren publikoaren plangintza eta modalitateak (16.-18. artikulua)

III. kapitulua euskal lankidetzaren plangintzari eta haren jarduketa-modalitateen zehaztapenari eskainita dago eta lankidetzaren publikoko tresnak elkarlanaren xede diren herrialdeetako eta populazioetako errealitateara egokitzeko beharri erantzuten dio.

16. artikulua. Plangintza

Plangintzaren arloari dagokionez, aurreproiektu honetan 1/2007 Legearen zenbait zailtasun konpontzeko ahalegina egin da. Hona hemen aldaketa nagusiak:

- Aplikazio-eremuaren hedapena. 1/2007 Legeak ez bezala, Eusko Jaurlaritzaren plangintza bakarrik baitzuen hizpide, aurreproiektuak, administrazio-maila bakoitzaren autonomia eta eskumenak errespetatuz, euskal administrazioen plangintzaren zehaztapen zabalagoa eta, beraz, koordinatuagoa eta koherenteagoa lortzeko aurrera egiten du.
- Lehentasunen definizioa. 1/2007 Legean ez bezala, lehentasun geografikoak edo sektorialak zehazten baitzituen, araudi berri honetan urte anitzeko plangintzen menpe —zeinak malguagoak eta nazioarteko testuinguruaren aldaketetara egokitzeko errazagoak baitira— uzten da lehentasun estrategikoen definizioa (zehaztapen sektorialak eta geografikoak). Kontu hori 16.4.c) artikuluan gauzatzen da lege berrian.
- Iraupena. Oraingo testuak ez die iraupen zehatzik ezartzen urte anitzeko plangintzei. Aurreko arau-esparruak lau urteko iraupena ezartzen zuen. Azken urteetako esperientziak frogatu du legegintzaldiak gairatu eta proiektzio estrategikoagoa eta irismen handiagokoa bermatu behar dela administrazioen plangintzetan.

Desberdintasun horiekin, honela laburbil daiteke aurreproiektuak gaiari buruz egiten duen proposamena:

16. artikulua lehen apartatuak ezartzen du euskal administrazio maila bakoitzaren autonomiaren esparruan plangintzak (urte anitzekoak eta urtekoak) banaka zein batera egingo direla. Baterako plangintzak sortzeko aukera garrantzitsua da, batez ere udalerrientzat, lankidetzako eta elkartasuneko haien jarduketak batzuetan udalerrien elkarrean aterkiaren azpian koordinatuta egoten direlako. Foru-aldundiek berek, 2009tik

2011ra arte, baterako lankidetzaren plan bat eduki zuten³⁰. 16.2 artikulua xedatzen du plangintza horiek orokorrak izan edo lurralde-eremu nahiz sektore-eremu zehatzetan ardaztuta egon daitezkeela. Aurrekoa bat dator koherentziari eta lurraldeen edo sektoreen gaineko eragin handiagoari dagokienez aurrera egiteko aukerarekin. Aurrekoaren adibidea da (H)ABIAN 2030 estrategia, arestian aipatu dena.

Urte anitzeko plangintzak direla-eta, zeinak gaur egun gutxienez Eusko Jaurlaritzak, foru-aldundiek eta EAEko hiru hiriburuetako udalerriek egiten baitituzte, 16.3 eta 16.4 artikuluek parte hartzeko bideak eta plangintzaren gutxieneko edukia ezartzen dituzte. Horrelako plangintzak egiteko prozeduren zehaztapena administrazio bakoitzari dagokion arren, oinarriko elementuok ezartzea bat dator partaidetzaren, koherentziaren eta kalitatearen printzipioak, aurreproiektuaren 6. artikuluan ezarritakoak, garatzearekin.

Azkenik, 16. artikulua bosgarren apartatuak xedatzen du behin bukatuta administrazio bakoitzak egingo dituela urte anitzeko planen ebaluazioak. Xedapen hori koherentea da 24. artikuluan ezarritako helburuarekin, hots, politika publikoak ebaluatzeko kulturaren aurrera egitekoarekin. Artikulu horretan zehazten da ebaluazio horiek egiteko, legean xedatutako ikuspegiez gain, Ekonomia Lankidetzaren eta Garapenerako Antolakundeko Garapenerako Laguntzaren Batzordeak edo erakunde baliokideek onartutako oinarriko irizpideak erabili ahalko direla. Ebaluazio-irizpideen aipamen hori garrantzitsua da, nazioartean adostutako irizpideak dira eta. Gainera, ebaluazio-parametro horiei jarraituz, analisi konparatiboak egin daitezke eta, beraz, politika publikoaren analisisian kalitatea eta koherentzia sakontzen direla berma daiteke.

17. artikulua. Lankidetzaren modalitateak

1/2007 Legean ezarritako tipologia berrantolatuta eta argitu nahi dira artikulua honetan, jardun multzoa zabalduz. Aurreko legeko sailkapenaren erabilgarritasun eskasa izan du azken urteetako esperientzia aintzat hartuta.

Ildo horretan, aurreproiektu hau egitean sailkapen zabal eta ez-mugatzaile bat zehaztea erabaki da, euskal administrazio guztientzat. Azpimarratzekoa da estatuan edo nazioartean ez dagoela lankidetzaren jardunak sailkatzeko modu bakar bat, eta horren erakusgarri dugu inguruko araudi erregulatzailerak ere argi eta garbi defizitarioak direla ildo horretan.

Proposatutako lege-aurreproiektuak honela konpontzen du hori:

Lehen idatz-zatian aipatzen da euskal administrazioak prozedura, modalitate eta tresna multzo zabala mobilizatu beharrean daudela, politikaren jardunak zabaltzeko. Hori adierazpen sinboliko bat da noski, administrazio bakoitzaren ardura delako legearen helburuak lortzeko eraginkorrenak diren prozedura eta tresnak zein diren ebatzea. Tresnen kasuan, gainera, urte anitzeko plangintzetan zehaztu behar dira. Administrazio bakoitzak singularitate berezi bat dauka, eta, horrenbestez, tresna espezifikoak garatzeko aukera.

³⁰ *Op. cit.* 87. Unceta Satrustegui, Koldo (2020). «Informe sobre la ley de cooperación para el desarrollo del País Vasco». Gasteiz. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia.

Bigarren idatz-zatian zehazten da euskal administrazioen lankidetzaren eta elkartasunerako politika publikoaren jardunak administrazio horien eskutik inplementatu daitezkeela zuzenean, edo bestela, beste lankidetzaren eragile baten eskutik, gobernuz kanpoko erakunde bat izan, nazioarteko zein alderdi anitzeko erakunde bat izan edo beste edozein erakunde publiko edo pribatu izan. Jardunak egikaritzeko dira, betiere, legearen helburu, printzipio eta ikuspegiarekin bat etorritik gauzatzen badira. Aipamen hori garrantzitsua da, euskal lankidetzaren eta elkartasunaren nortasun-ikur nagusiak bermatzen dituen neurrian. Aipamen hori lotzen zaio memoria honetan aipatu den eragilearen gaineko debatarekin, eta zenbait gizarte-erakundek adierazitako kezka mugatzea du xede; horien arabera, aurreproiektuak proposatzen duen eragilearen definizioa zabaltzeak kolokan jar ditzake interes enpresarial edo ekonomikoak baldintzatu gabeko lankidetzaren eta horizontaltasunaren printzipioak.

Hirugarren idatz-zatian, jardunak inplementatzeko funtsak aipatzen dira, propioak —hau da, erabiltzen dituzten administrazioetako aurrekontuetatik eratorriak— zein delegatuak izan daitezkeenak. Funts delegatuak dira beste administrazio edo erakunde batzuetatik datozenak —Europar Batasuneko edo alderdi anitzeko beste erakunde batzuetako funtsak, adibidez—, edo herritarrek transferitutakoak. Aurreikuspen hori berria da, "lankidetzaren delegatua" Europar Batasuna orain gutxi inplementatzen hasi den tresna bat delako.

17. artikuluko laugarren idatz-zatian lankidetzaren modalitate batzuk zehazten dira, hain zuzen ere, giza garapen jasagarria, ekintza humanitaria eta gizarte-eraldaketarako hezkuntza aurrera eramatea ahalbidetuko duten lankidetzaren modalitateak. Jardun horiek ez dira modalitateetatik hartzen beste araudi batzuetan ez bezala, jardun horiek jarraian zehazten diren modalitateen bitartez eraman daitezkeelako aurrera.

Horregatik, idatz-zati honetan lau modalitate azaltzen dira, eskusiboak ez badira ere, bakoitzean tresna kopuru zabala biltzea ahalbidetzen dutenak. Sailkapen hori edukitzea baliagarria da, halaber, jardunen plangintzari eta ebaluazioari dagokienez. Honako lau modalitate hauek identifikatu dira:

- a) *Lankidetzaren teknika eta ezagutzen mobilizazioa;*
- b) *Lankidetzaren ekonomia eta gauzatzeko ekarpenak;*
- c) *Finantza-lankidetzaren;*
- d) *Prestakuntzarako lankidetzaren.*

Lehenago ere aipatu dugunez, modalitate horietako bakoitzaren barnean, zenbait tresna zehazteko aukera izango da. Tresna horiek (modalitateak proiektu, programa, senidetze, beka edo beste edozeinetan zehaztea da) ez dira legean zehaztuko, plangintzaren zerikusirik handiagoa duten zehaztapenak direla ulertzen delako. Horregatik, 16.4.e) artikuluetan aintzat hartu da euskal administrazioen urte anitzeko plangintzetan zehaztea aldi honetan martxan jarriko diren tresnak.

Ez da ahaztu behar tresnak zehaztapenak direla, eta administrazio bakoitzaren izaera eta berezitasunaren ondorio izan daitezkeela. Adibide bat jartzearren, "senidetzeak" balio eta garrantzi handiko tresnak dira udalerrien lankidetzarako, baina tresna hori ez da garrantzitsua aldundientzat edo Eusko Jaurlaritzarentzat.

18. artikulua. Laguntzak eta dirulaguntzak lankidetzaren eta elkartasunaren alorrean

18. artikuluan, lankidetzaren eta elkartasunaren alorreko laguntza eta dirulaguntzak zehazten dira. Nabarmentzekoa da, dirulaguntzek garrantzizko pisua badute ere euskal administrazioek sustatutako politikak betetzean, lege-proiektua ez dela dirulaguntza eta laguntzak erregulatzeko araudi bat. Alabaina, ezin dezakegu alde batera utzi Euskadiko, estatuko eta nazioarteko lankidetzaren arazo nagusietako bat "gehiegizko burokratizazioa" dela, hau da, laguntza-sistemen haritik datozen prozedura, mekanismo eta tresnak ez direla behar bezain eraginkorrak aurreikusitako garapen-eraketak lortzeko.

Problematika hori luze eta zabal jorratzen duten nazioarteko esparruak aipatu ditzakegu hemen. Espainiako Estatuak berretsitako —eta beraz, euskal lankidetzari aplikatzeko— nazioarteko akordio ugarietan, Garapenerako Laguntza Ofizialaren kalitatea eta efikazia hobetzeko konpromisoak daude jasota. 2005-2008 laguntzaren efikaziaren gaineko Parisko Adierazpenarekin, komunitate emakumeak bere gain hartzen du toki-jabetza demokratikoaren printzipioen, lerrotze-printzipioaren eta harmonizazio-printzipioaren arabera jardutea. Parisen ondotik, hainbat topaketa eta foro egin dira, besteak beste, Accrako (2008) eta Busango (2011) goi-mailako Foroak. Nazioarteko esparru horietan, honako hauetan aurrera egitea garrantzitsua dela adostu da: laguntza-kateko prozedurak sinplifikatzea, bitartekotza ezabatzea, laguntzak eta justifikazio-sistemak sinplifikatu eta bateratu beharra, emaitzen araberrako kudeaketaren ikuspegia, lankidetzaren jardunak lankidetzaren eraginpeko herrialde eta lurraldeen lehentasunekin lerrotzea, edo kontu-ematea, besteak beste.

Nazioarteko akordio horien jarraipena egiteko, ELGEko Garapenerako Lankidetzaren Batzordeak 5 urtean behin aztertzen ditu Garapenerako Laguntzako Batzordeko kide diren lankidetzaren politikak eta sistemak. Azterketa horri Peer Review (pareen azterketa) esaten zaio, eta emaitzen jarraipena egitea, konpromisoen kontu-ematea, hobekuntzak gomendatzea eta ikasitako ikasgaiak partekatzea du xedetzat. Aztertutako herrialdeetako eta gizarte zibileko agintariek emandako informazioa erabiltzen dute azterketek, eta berdinen arteko ebaluazioa dakarte berekin. 2022an Espainiarako Berdinen Txostena argitaratu da, eta ondorio eta gomendioen artean honako hau nabarmentzen da:

“(....) Hainbat legek eta erregelamenduk, garapen-programen malgutasuna, aurreikusgarritasuna eta efizientzia galarazten dute Badaude zailtasunak, alderdiei administrazio-kargak agintzeaz gainera, aliantzen efizientzia eta kalitatea oztopatzen dutenak. Urte anitzeko finantzaketa emateko zailtasunak edo onartzeko epe luzeak, eta, emaitzei lehentasuna eman beharrean, intsumo eta produktuen berri ematean zentratutako justifikazio-sistemak lehenestea, txostenak aurkeztuta. Arau-esparru hori

berritzea funtsezkoa izango da Espainia gai izan dadin eskura dauzkan tresna guztiak arrakastaz mobilizatzeko”³¹.

Euskal lankidetzaz ez dago problematika honetatik kanpo. Hainbat azterlan dauzkagu horren erakusgarri, eta Eusko Legebiltzarrak ere Eusko Jaurlaritzari eskatu zion, 26/2021 Mozioaren bitartez, arau berria egiteko prozesuan "prozesu burokratikoak bizkortzen ahalegindu dadin, euskal lankidetzaren jardunen efizientzia handitzeko helburuarekin". Gomendio horrekin bat etorriz, aurreproiektuak zioen azalpenean ezartzen du euskal lankidetzaren publikoaren erronketako bat dela "(...) lankidetzaren politikak eraldatzeko duen potentziala indartzea, diskurtsoaren eta praktikaren arteko arrakala txikituz. Nazioarteko agendek lankidetzaren oinarritutako ekintzak garatzeko eta garapen-arazoaren ikuspegi dikotomiko (Iparra – Hegoa) hausteko deia egiten badute ere, laguntzaren norabide bakarreko ikuspegiak erabat baldintzatuta ditu lankidetzaren politikaren gaur egungo tresnak. Lege honen bidez hartzen da finantzaketa-tresnak lortu nahi diren garapen, justizia eta bizikidetzaren globaleko helburuetara egokitzeko bidean aurrera egiteko konpromisoa.”.

Helburu horrekin bat etorriz, aurreproiektuak 6.g) artikuluan ezartzen du kalitatea dela euskal politika publikoaren printzipioetako bat. Adierazten du, gainera, politikak efikazia, efizientzia eta norainoko handiagoa izan dezan, beharrezkoa dela "(...) ii) prozedurak bizkorrak eta zentzuzkoak izatea, lankidetzaren aritzen diren herrialdeetako eta lurraldeetako errealitateetara eta esku hartzen duten eragileen izaerara egokituta”.

18.1 artikuluan honako hau aipatzen du: "(...) euskal administrazio publikoek ahaleginak egingo dituzte, beren eskumenen eta araudi aplikagarrien esparruan, laguntzak emateko, egikaritzeko eta justifikatzeko sistemak arlo horretako nazioarteko akordio eta estandarretara eta jarduerak gauzatzen diren lurraldeetako eta herrialdeetako errealitateetara egokitzeko”. Foru- eta toki-administrazioen kasuan, eta haien autoantolamenduaren autonomia betean, haien eskumena da egokitzapen horiek garatzea.

Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorraren laguntza eta dirulaguntzei dagokienez aurreikusi da, 18.2.a) artikuluan ezarri denez, lankidetzaren eta elkartasunaren arloko jarduerak finantzatzeko oinarriak arautuko direla, eta, besteak beste, jarraitu beharrezko prozedurak eta funtsak transferitzeko eta diruz lagundutako jardueren gastuak justifikatzeko araubide espezifikoak zehaztuko dela. Laguntza eta dirulaguntza publikoen araubidea erregulatu eta ikuskatzearen alorrean eskumenekoa den sailaren alde aurreko txostena eduki beharko dute arau horiek.

Artikulu honen barnean hartutako aurreikuspenek zerikusia dute alde aurretik bermerik eratu gabe ordainketa aurreratu eta osoak egiteko, justifikazio-sistemak egikaritzen diren herrialde eta lurraldeen errealitateetara egokitzeko, edo dirulaguntzen zenbatekoen itzulketarekin lotutako aurreikuspenak egiteko aukerarekin. Aurreikuspen horiek

³¹ Op. Cit. 3. orria. (geuk itzulia). *Executive summary and recommendations: Development Co-operation Peer Reviews*, ELGE, 2022.

suposatzen dute egungo laguntza- eta dirulaguntza-araubidea egungo esparru erregulatzaileratik salbuestea. Zehazkiago, Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen 51. artikulutik³², baita Euskal Autonomia Erkidegoaren Aurrekontu Orokorren kontura ematen diren dirulaguntzen berme eta itzulketei buruzko araubide orokorra arautzen duen eta horien kudeaketan parte hartzen duten erakunde laguntzaileek bete beharreko baldintzak, erregimena eta eginbeharrak ezartzen dituen abenduaren 17ko 698/1991 Dekretutik ere. Nolanahi ere, aurreikuspen horiek zehaztu beharko dira, geroago, dirulaguntza-alorreko arau-xedapenen bitartez, deialdien gaineko dekretu eta aginduen bitartez adibidez.

Ekonomia eta Ogasun Sailaren eskumeneko dirulaguntza-alorreko salbuespen horiek eduki dezaketen eraginaren ondorioz, proposatutako testua goian aipatutako sailarekin kontrastatu da.

18. artikuluko hirugarren idatz-zatian, eLankidetza–Lankidetza eta Elkartasunaren Euskal Agentziaren konkurrentzia-araubideko laguntzen eta dirulaguntzen erakunde onuradunen betekizunak zehazten dira. Logikoa denez, onuradun izateko betekizun horiek gehitu egiten zaizkio Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legeak eta Dirulaguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Lege Orokorrak ezartzen dituztenei. Ezarritako betekizunak lau dira:

“ (...)

- a) Nortasun juridikoa eta jarduteko gaitasuna izango dituzte.
- b) Egoitza edo ordezkariak Euskal Autonomia Erkidegoan izango dute, eta funts publikoekin finantzatutako jarduerak kudeatzeko antolakuntza-egitura nahikoa izango dute.
- c) Ez dute irabazi-asmorik izango.
- d) Diruz lagundutako jarduerak ezarriko diren Hegoaldeko herrialde edo lurralderen bateko tokiko erakunde publiko edo pribatu baten bidez finantzatutako jarduerak gauzatuko dituzte, salbu eta Nazio Batuen erakundeen, giza eskubideen nazioarteko erakundeen eta ekintza humanitarioko esku-hartzeak bideratzen dituzten beste erakunde batzuen kasuan".

Aurreko betekizunak, aurreko arau-esparruko 9., 10. eta 25. artikuluetan zeuden jasota. d) betekizunean jarriko dugu arreta, finantzatutako jardunak toki-erakunde baten eskutik gauzatu behar direla dioena. Aurreikuspen hori 1/2007 Legean zegoen jasota, eta mantendu da euskal lankidetza-ereduaren funtsezko elementutzat jo delako, Hegoko eragileen protagonismoan eta haien gaitasunak indartzean sakontzen duen neurrian. Toki-erakunde horiek, laguntzaren eskatzaile izan gabe ere, parte-hartze esanguratsua dute laguntza egikaritzean, eta horregatik, Hegoko eragileen parte-hartzeak lege-babesa izan behar du sektore-araun. Nazio Batuen Erakundeak agindu honetatik kanpo uzten dira, ezin daitezkeelako ezein kasutan toki-erakundetzat jo nazioarteko erakundeak izaki, herrialdeetan egiten dituzten jardunak, xede horretarako nazioarteko akordio espezifikoetan oinarrituta garatzen direlako. Betekizun hori betetzetik salbuesten dira, halaber, giza eskubideen nazioarteko erakundeen eta ekintza humanitarioko esku-hartzeak inplementatzen dituzten bestelako erakundeen kolaborazioarekin egiten diren

³² 1/1997 Legegintzako Dekretua, azaroaren 11koa, Euskadiko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen Testu Bategina onartzen duena.

jardunak. Giza eskubideen eremu humanitario horretan diharduten gizarte-erakundeek problematikotzat jo dute elementu hori, nazioarteko babes bat edukitzea funtsezkoa delako beren programa eta esku-hartzeak behar bezala garatu ahal izateko.

Bestetik e) letran honako hau ezartzen denez: "Erakunde talde bat aurkezten bada, idatz-zati honetan aurreikusitako baldintzak gutxienez taldea ordezkatzeko duen eta taldeko buru den erakundeari aplikatuko zaizkio". Nortasun juridikorik gabeko erakundeei (gizarte-mugimenduak adibidez), Euskaditik kanpoko erakundeei eta irabazi-asmoa duten erakundeei (izaera sozial eta solidarioko enpresak, esaterako) elkartean parte hartzeko aukera ematen zaie. Nolanahi ere, onuradun izateko, aplikatzekoak diren araudietan ezarritako betekizunak bete beharko dituzte, hau da, Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legean eta Dirulaguntzei buruzko Legean ezarritakoak.

Hala, 1/2007 Legearen kontraesana zuzentzen da, irabazi-asmorik ez izateaz bestelako izaera juridikoa duten erakundeak lankidetzaren eragile gisa definitzen dituen arren (9.2. artikulua), praktikan, laguntzak eskuratzeko aukera erakunde horietara mugatzen zuelako, Garapenerako Lankidetzaren Eragilean Erregistroan izena emanda egotearen, eta, izen-emate hori lortzeko, "irabazi-asmorik ez izatearen" betekizuna ezartzen duelako (10. artikulua).

IV. kapituluak.- Euskal lankidetzaren publikoaren baliabide eta gaitasunak (19.-23. artikulua)

IV. kapituluak finkatzen dira euskal lankidetzaren eta elkartasunaren politika burura eramateko baliabideak eta gaitasunak. Atal honetan zehazten dira, alde batetik, finantzaketa-aurreikuspenak —% 0,7ko konpromisoa indartuz— eta dirulaguntzen araubidea, eta bestetik, pertsonen buruzko alderdiak —kooperante profesionalak, boluntarioak, prestakuntzako aldiak daudenak, boluntarioak eta sektore publikoko administrazioetako langileak—.

Euskal lankidetzaren eta elkartasunaren politika zabaltzeko eta aurreproiektu honetan aurreikusitako helburuak lortzeko bidean aurrera egiteko, beharrezkoa da baliabide publikoen aurreikusgarritasunean aurrera egitea. Gai horretan adituak diren asko bat datoz baieztapen horretan, eta, hortik abiatuta, euskal lankidetzaren printzipioen artean aurreikusi da³³ "(...) lankidetzaren politikara bideratzen diren funts publikoak nahikoak, jarraituak eta aurreikusteko modukoak izatea". Aurreikuspen horrez gain, 19. artikulua politika zabaltzeko finantza-baliabideak zehazten ditu.

19. artikulua. Finantzaketa

19 artikuluko lehen idatz-zatiak honela dio: "Euskal administrazio publikoek, urtero bereizi behar dituzte euren aurrekontuetan, lege honetan aurreikusitako funtzioak eta eginkizunak garatzeko behar diren baliabide ekonomikoak". Gainera, artikulua horrek aitortzen du aurreikuspen ekonomiko hori egiten dela administrazio bakoitzak bere aurrekontuan egiteko dauzkan eskumenen esparruan.

³³6. artikulua. Printzipioak: "g) Lankidetzarako euskal politikaren eraginkortasun, efizientzia eta irismen handiagoa erdiesteko, hauexek lortu behar dira: i) (...)"

19.2 artikulua nazioarteko jomuga bat berreskuratzen du: errenta nazional gordinaren % 0,7 garapenerako laguntza ofizialerako izatea. Artikulu horrek aurreikusten du euskal administrazioek honako helburu erkide hau partekatzea —estatu-mailako helburua da, errenta nazional gordinaren kalkulua aipatzen baditu—: garapenerako laguntza ofizialerako, gaur egun baino baliabide gehiago ematea. Jakinaenez, aurrekontu-autonomiaren esparruan, Euskadiko foru- edo udal-administrazio bakoitzak bere aurrekontuen % 0,7 baino gehiago eman dezake garapenerako laguntza ofizialerako. Idatzitakoak ez du inondik inora mugatzen nazioartean adostutako jomugara ehuneko handiago bat emateko aukera; aldiz, jomuga hori batera lortzeko indarraldia —eta erantzukizuna partekatzea— ematen du aditzera. Horren harira, administrazio bakoitzak estatuko eta nazioarteko helburuan laguntzeko egin beharreko ahalegin erlatiboa kalkulatzeko zailtasunari buruzko gogoeta ekarri dezakegu hona:

“(...) estatu azpiko lankidetzaren kasuan, (...) ahalegin finantzario propioa neurtzeko zailtasuna, autonomia-erkidegoek estatuko garapenerako laguntza ofizialerako ekarpena egiten dutenean Gobernu zentrala bildutako zergen bitartez (kupoaren bitartez, Euskadin eta Nafarroan)”³⁴.

Jarraian, % 0,7ak nazioarteko eta estatuko erreferentzia gisa duen garrantzian sakontzen da, Euskadiko testuinguru politiko eta sozialera ekarriz, xede horrekiko konpromisoa lege-aurreproiektuan mantendu beharra justifikatzen duena.

1970ean, Nazio Batuen Batzar Nagusiak erabaki zuen Barne Produktu Gordinaren % 0,7 garapenerako laguntza ofizialera bideratzea. Nazioarteko estandar horrek indarrean jarraitzen du, eta horren erakusgarri dugu Europako esparruan Europako Kontseiluak berretsi zuela, 2015eko maiatzean berretsi baitzuen, 2030 baino lehen, garapenerako laguntza ofizial kolektiboa Europar Batasunaren errenta nazional gordinaren % 0,7ra igotzea.³⁵ % 0,7ko xedek balio sinboliko handia dauka lankidetzapolitikarako oro har, eta euskal lankidetzarako bereziki. 1/2007 Legeak nazioarteko erreferentzia aurreikusten zuen bigarren xedapen gehigarrian, EAEko aurrekontu orokorretan guztira esleitutako gastuaren erreferentzian zehaztuz eta 2012ko denbora-jomuga markatuz.

“DISPOSICIONES ADICIONALES. Bigarrena. – Autonomia Erkidegoaren baliabideak garapenerako lankidetzarako (...) Euskal Autonomia Erkidegoak Administrazioak arian-arian gehituko ditu garapen-lankidetzarako eta nazioarteko elkartasunerako ekarpenak, 2012ko aurrekontu orokorretan ezarritako gastu osoaren % 0,7 izan daitezen.”.

³⁴ Óp. Cit. 125. or. UNCETA SATRÚSTEGUI, Koldo. *Informe sobre la ley de cooperación para el desarrollo del País Vasco*. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia, Gasteiz, 2020.

³⁵ *Comunicación al Comité Económico y Social Europeo y al Comité de las Regiones: Próximas etapas para un futuro europeo sostenible acción europea para la sostenibilidad*, Europako Parlamentuko Batzordea, 2016.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0739>

Horri dagokionez, Aholku Batzorde Juridikoaren 92/2004 irizpenak adierazi zuen, agindu horrek indar juridiko loteslerik ez badu ere, eta, beraz, aurrekontuei buruzko urteko legeak baldintzatuko ez baditu ere, garrantzi politikoa duela, nola Gobernuarentzat aurrekontua egiteko garaian, hala Eusko Legebiltzarrarentzat, hura onartzean.

% 0,7ko jomuga errealitate izatetik urrun dago oraindik, Europan zein estatuan, garapenerako laguntza ofizialerako emandako ehunekoa nabarmen txikiagoa izan delako. Euskadin, eta jarduera-memoriaren arabera, 2020an Eusko Jaurlaritzaren lankidetzara bideratutako partida guztien egikaritzapen totala 52.2 milioi euro izan zen (eLankidetzaren 47,6 euro eta beste sail, ente eta erakundeen 4,6 euro), hau da, Eusko Jaurlaritzak guztira egikaritutako aurrekontuaren % 0,44.

% 0,7ko konpromisoa ezinbesteko konpromiso politikoa da, eta bat dator erreferentziazko Europako esparruarekin eta Garapen Jasangarrirako eta Elkartasun Globalerako Lankidetzari buruzko Espainiako lege-aurreproiektuarekin, aldez aurretik aipatu dena. Euskadiri dagokionez, gaian espezializatutako sektore sozial eta instituzionalak ulertzen du % 0,7ko jomugak indarrean jarraitzen duela, eta Eusko Legebiltzarreko indar politikoek ere ikuspegi hori berresten dute³⁶. Horrela jaso da 26/2021 Mozioan; horren arabera, "Eusko Legebiltzarrak Eusko Jaurlaritzari eskatzen dio euskal lankidetzaren ibilbide sendoa eta luzea eta egungo legea inplementatu zenetik 14 urte bete direla aintzat hartzen jarraitu dezala, legearen funtsezko alderdi positiboak indartuz, % 0,7ko helburua barne, eta, aldi berean, egungo beste erronka batzuk eta bere garaian jaso ez ziren beste potentzialitate batzuk aintzat hartuz. Ildo horretan, eragile berriak batzeak gure lankidetzaren bizkarrezurra diren GGKEen ahalmen handia indartuko du".

19.3 artikulua aurreikusten duenez, " Euskal Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorrak, Eusko Legebiltzarrak onartuak, urtero bere guztizko gastu finkatuaren % 0,7 bideratuko du lankidetzara- eta elkartasun-politikara".

Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren 92/2004 irizpenak 1/2007 Legean aurreikusitako xedapenerako ohartarazi zuenez, konpromiso hori lortu beharreko helburua da berez (balio erreferentziala eta sinbolikoa), betiere Eusko Legebiltzarra izango delako. EAEko aurrekontu orokorreari buruzko lege orokorra onartuz, Eusko Jaurlaritzak garapenerako laguntza ofizialera bideratuko duen kopurua eta ehunekoa erabakiko duena. Artikulu horretan ez da inolako aipamenik egiten euskal administrazioaren beste maila batzuek onartutako aurrekontuen gainean, hori guztia foru-aldundien eskumen eskusiboarekin eta aurrekontuak zehazteko udal-autonomia finantzarioaren printzipioarekin tirabirak izateko aukera saihesteko helburuarekin.

1/2007 Legeak 2012. urtea ezarri zuen konpromiso ekonomikoa lortzeko denbora-jomuga gisa; aurreproiektu honetan, ordea, helburu hori legea onartu ondoren beteko dela aurreikusten da. Gainera, lankidetzara- eta elkartasun-politikaren alorrean egiten den ahaleginak eskuragarri dauden baliabideekiko proportzionala izan beharko duela erantsi da. Hala, artikulua aurreikusten duenez, "lankidetzara-aurrekontuaren urteko hazkundera gutxienez aurrekontu orokorraren urteko hazkunderaren proportzioan emendatuko da;

³⁶ https://www.legebiltzarra.eus/portal/es_ES/web/eusko-legebiltzarra/actividad/busqueda-pleno#_48%

hori guztia kontuan hartu gabe garapen globalaren helburuak lortzen lagundu ditzaketen beste funtsak”. Gorago adierazi denez, 0,7arekin gizartearen ahalegin erlatiboan adierazi nahi da eskuragarri dauzkaten aberastasun eta baliabideei dagokienez, eta beraz, hazkunde proportzionala aurreikustea arrazoizkoa da. Gainera, onartu beharra dago garapenerako laguntza ofizialaz gain, euskal eragileek ekarpen garrantzitsua, baina ez kuantifikagarria, egiten dutela jardun solidarioen bitartez, lege-aurreproiektu honi lotutako garapen globaleko helburuetarako.

19.4 artikuluan aurreikusten denez, “euskal lankidetzaren politika publikoari bideratutako baliabide ekonomikoak handitu ahal izango dira pertsona fisikoek edo juridikoek eta nazio eta nazioarteko erakunde eta instituzio publikoek edo pribatuek egindako ekarpenekin”. Aurreikuspen horren arabera, beraz, euskal administrazio guztiek funts horiek jasotzeko aukera izango dute, haien artean lehentasunik ezarri gabe. Aipamen hau garrantzitsua da 17.3 artikulua azalpenean aipatu den lankidetzaren delegatuaren harira, eta euskal administrazioek efizientziaz bidera litzaketen partikular eta enpresen ekarpen solidarioei dagokienez. Jakina denez, azken horiek bereziki garrantzitsuak dira krisi humanitarioetako egoerei erantzun behar dieten jardunetan.

Azkenik, 19.5 artikuluan aurreikusten denez, “dagokion aurrekontu-ekitaldian gauzatzen ez diren aurrekontu-kreditu esleituak, gainera, hurrengo ekitaldiko aurrekontuetako aurrekontu-sail baliokidean sartuko dira”. Aurreikuspen hori bat dator lankidetzaren politika egikaritzeari dagokion testuinguru konplexu eta aldakorrek aitortzearekin. Gainera, xedapen hori aurrekontuei buruzko lege orokor bakoitzean zehaztuko dela aurreikusten denez, xede hori erreferentziala dela hartu beharko da aintzat, eta Eusko Legebiltzarrari eta EAEko Aurrekontuei buruzko Lege Orokorrari dagokie aurreikuspen hori aplikatzea.

Lege-aurreproiektuak ematen digu lankidetzan diharduten pertsonen garrantzia azpimarratzeko eta haiei aitortza soziala emateko aukera (sektoreko —administrazioak eta GGKEak— langileak, kooperanteak eta boluntarioak). Aitortza hori zioen azalpenean dago jasota, eta lankidetzaren eta elkartasun-jardunetan parte hartzen duten pertsonen balioa azpimarratzen da.

20., 21., 22. eta 23. artikulua giza gaitasunei dagozkie, eta artikulua horietan alderdi orokorrak arautzen dira, jarraian azalduko ditugunak.

20. artikulua. Kooperante profesionalak

20. artikulua Euskadiko kooperante profesionalari buruzkoa da. Langile kooperanteak apirilaren 28ko 519/2006 Errege Dekretuaren bitartez araututa daude une honetan. Arau horretan aldaketak egin litezke estatuko lankidetzaren sistema berrikusteko prozesuan; izan ere, une honetan izapidetze-fasean dagoen Garapen Jasangarriko eta Elkartasun Globalerako Lankidetzari buruzko Espainiako lege-aurreproiektuan zenbait eduki aldatzea aurreikusten da. Euskal aurreproiektuak ez du aurreikusten, beste legeria autonomiko batzuek ez bezala, Euskadiko kooperanteen definizio propio bat garatzea, estatuko arau-esparrua kooperante profesionalen eskubideak bermatzeko nahikoa dela ulertzen delako.

21. artikulua. Boluntarioak

21. artikulua, lankidetzeta eta elkartasunaren alorreko boluntarioei dagokie. Pertsona horiek araututa daude boluntarioei buruzko ekainaren 25eko 17/1998 estatuko Legean eta urriaren 14ko 45/2015 Lege autonomikoan ezarritakoaren arabera, biek ere alor horretako boluntarioak babesten dituztelarik. Euskal aurreproiektuak ez du aurreikusten definizio propio bat garatu beharra, egungo arau-esparruak boluntarioen eskubideak bermatzen dituela ulertzen baitu. Kanpoko boluntarioen kasuan, Garapen Jasangarri eta Elkartasun Globalerako Lankidetzari buruzko Espainiako aurreproiektuak aurreikusten du estaldurak zabaltzea, pertsona horien oinarrizko premien aurrean. Horregatik, euskal aurreproiektuak 21.2 artikuluan jasotzen du indarreko araudiaren aplikazioari buruzko aipamena.

21.3 artikulua jasotzen du arauaren 8.2. artikuluan zehaztutako lankidetzaren euskal eragileak behartuta daudela boluntarioarekin lankidetzeta-akordio bat sinatzera. Artikuluan aipatutako betebeharrak bat datoz, halaber, boluntarioei buruzko ekainaren 25eko 17/1998 Legearen 6. artikuluan ezarritakoarekin.

22. artikulua. Prestatzen ari diren pertsonak.

22. artikulua prestatzen ari diren pertsonen buruzkoa da. Hori berritasun bat da aurreko legearen aldean, eta beren prestakuntza-programen esparruan lankidetzeta- eta elkartasun-ekintzak sustatzen dituzten hainbat unibertsitate-eragilek adierazitako premiatik sortzen da. Arau horren eskutik lortu nahi da prestatzen ari diren pertsonak (beka baten onuradun direnek edo lanbide-praktikak egiten dituztenek eta lege honetan aurreikusitako jardueretan parte hartzen dutenak), betebeharrak eta eskubideak finkatuko dituen eta egin beharrekoak jasoko dituen lankidetzeta-hitzaumen bat edukitzea. Nolanahi ere, pertsona horien prestakuntza zabaltzeko helburuarekin, aurreproiektuak ezartzen du jardun horiek sustatzen dituzten lankidetzeta-eragileek aseguru bat kontratatu beharko dutela gaixotasun- eta istripu-arriskuak, aberriratze-gastuak eta hirugarrenetik erantzukizun zibila estaltzeko.

23. artikulua. Euskal administrazio publikoetako langileak lankidetzeta-jardueretan

23. artikulua, Euskal Funtzio Publikoari buruzko uztailaren 6ko 6/1998 Legeak araututako euskal administrazio publikoetako langileei buruzkoa da. Lehen idatz-zatian aipatzen da langile horiek, administrazio bakoitzaren baimenarekin eta beren autoantolamendu-eskumenen eremuan, lankidetzeta-jardunetan parte hartzeko aukera izango dutela, lankidetzeta teknikoarekin zerikusia dutenetan bereziki. Artikulu horren 2. idatz-zatian aurreikusten denez, langile horiek zerbitzu berezietako egoeran daudela deklaratzeko aukera izango da, haien administrazioak baimena ematen dienean Hegoko herrialde edo lurralde batean lankidetzeta- eta elkartasun-eginkizunak egiteko hilabete 1etik gorako aldi baterako. Aurrekoak suposatzen du Euskal Funtzio Publikoari buruzko uztailaren 6ko 6/1998 Legearen 64.1-b) artikulua aldatzea, non 6 hilabeteko aurreikuspena egiten den langileen zerbitzu berezietako egoera deklaratzeko kasuetarako. Euskadiko osasun eta larrialdietako langileek 6 hilabetetik behar den aldietan parte hartutako lankidetzeta-jardunekin lotutako alde aurreko esperientzian oinarrituta justifikatu da proposatutako aldaketa. Aurreproiektu honek proposatu nahi dituen lankidetzeta tekniko jardunekin bat etorri eta jardun horietan parte hartzen duten

langileei estaldura eta lan-bermerik handienak emateko helburuarekin, aldi hori murriztea proposatzen da.

V. kapitulua. Ezagutza, ikaskuntza eta komunikazioa (24.-25. artikulua)

V. eta azken kapitulua ezagutzaren eta ikaskuntzaren kudeaketari eta komunikazio-mekanismoei buruzkoa da. Etengabeko hobekuntzaren printzipioan jasotzen denez (aurreproiektuko 6.h artikulua), "euskal lankidetzak ezagutzak berritu, ikasi, hausnartu eta trukatzeko, politika hori hobetzeko eta erronka globalei modu eraginkorragoan heltzeko".

Kapitulu hau berria da politika publikorako berebiziko garrantzia duten alderdiei heltzen dielako, aurreko arau-esparruan garatu gabe zeudenak. Honako hau aitortzetik abiatzen da: lankidetzak errealitate konplexuetan esku hartzen du, eta, efikazian eta kalitatean sakontzeko, ezagutza intentsiboko praktika bat behar du.

Batetik, ebaluazio-kulturari, ikaskuntza-mekanismoak zabaltzeari eta kontu-emateari buruzko blokea funtsezkoa da, politika garden, berritzaile eta eraginkor baten modura agertzeko.

Bestetik, komunikazioari buruzko blokeak —herritartasun kritikoa eraikitzeko garrantzi berezia duen estrategia baten modura ulertua— komunikabideen parte-hartzea sustatzen du, lankidetzak errealitate konplexuetan funtsezko aliatuak diren heinean.

24. artikulua. Ezagutzaren eta ikaskuntzaren kudeaketa

24. artikulua ezagutzaren eta ikaskuntzaren kudeaketari buruzko funtsezko elementuak arautzen ditu. Ezagutza sortzean intentsiboagoa den politika bat behar da, lankidetzak eta elkartasun-politikaren ekarpenaren efikazia hobetzeko legeak jomugan dauzkan eraldaketa-helburuak betetzeko bidean. Ebaluazio-kultura zabalduz lortu nahi diren helburuak 24.1 artikuluan zehaztu dira, eta ezagutzaren intentsiboa den politika batean aurrera egiteko aintzat hartu behar diren mekanismo eta agindu metodologikoak, berriz, artikuluko bereko 2.-4. idatz-zatietan. Azken horri dagokionez aipatzekoa da kontu-ematearekin lotutako informazio eta materialak herritarren artean zabaltzerakoan kontuan hartu behar dela lankidetzak jardunak kulturartekoak eta hezkuntza- eta gizarte- eta hizkuntza-alarretan askotarikoak diren testuinguruetan gauzatzen direla, non arrakala digitalen eragina ere nabaria den. Errealitate horiek aintzat hartzea funtsezkoa da, zabalkunde handiagoa lortzeko eta garrantzizko informazioaz jabetzeko.

25. artikulua. Komunikazioa

25. artikulua komunikazioa arautzen du, balio solidarioak sustatzen, garapenaren gaineko imajinario sozialak eraldatzen, eta erronka horiei heltzeko moduari lotutako erantzukidetasunaren eta erronka globalen gaineko kontakizun partekatuak eraikitzen laguntzen duen elementu bat den heinean. Artikulu honek berritasuna dakar i) komunikabideek helburu hori lortzeko bidean duten garrantzizko zeregina aitortzen duelako; eta ii) administrazio publikoei alor horretako atribuzioak ezartzen dizkielako.

Xedapenak

Hiru xedapen iragankorrek, indarrean dagoen esparru juridikoaren xedapen indargabetzaile batek eta azken lau xedapenek ematen diote amaiera lege honi, eta Eusko Jaurlaritzari ahalmena ematen zaio arau bidez garatu ditzan.

a) Xedapen iragankorrak:

Lankidetzeta eta Elkartasunaren Euskal Kontseiluko eta Lankidetzeta eta Elkartasunaren Erakundearteko Batzordeko araubide iragankorrak arautzen dira, baita EAEko Garapenerako Lankidetzaren Eragileen Erregistroa azkentzeak eraginpean hartutako dirulaguntza-deialdiei dagozkienak ere. Kontseiluaren eta batzordearen kasuan, lehen eta bigarren xedapen iragankorren bitartez erregularizatzen da bi organoen izen-aldaketa.

b) Xedapen indargabetzaile bakarra:

Lege honen arauekin kontraesanean dauden maila bereko nahiz txikiagoko arau guztiak indargabetzen ditu xedapen horrek, bereziki honako hauek:

- ✓ 1/2007 Legea, otsailaren 22koa, Garapen Lankidetzari buruzkoa.
- ✓ 14/2007 Legea, abenduaren 28koa, Herrialde Pobretuekiko Justizia eta Elkartasunerako Gutunarena.
- ✓ 124/2005 Dekretua, maiatzaren 31koa, Garapenean Lankide izateko eta Laguntzeko Fondoaren pentzutan borondatezko euskal lankideei laguntzak ematea arautzen duena.
- ✓ 22/2007 Dekretua, otsailaren 13koa, Nazio Batuen sistemako Nazioarteko Erakundeei eta horiei atxikitako pertsona juridikoei esleitzen zaizkien laguntzak arautzen dituena. Helburua: Nazioarteko Erakunde horiek herrialde txirotuetan garatzen dituzten garapen proiektuetan parte hartzen duten borondatezko lankideei bekak ematea..
- ✓ 57/2007 Dekretua, apirilaren 3koa, Garapena eta Lankidetzeta Sustatzeko Fondoaren kargurako programetarako laguntzak arautzen dituena.
- ✓ 140/2018 Dekretua, urriaren 9koa, Garapenerako Lankidetzako Eragileen Euskal Autonomia Erkidegoko Erregistroa sortu eta arautzekoa.
- ✓ Garapenerako Lankidetzaren Euskal Kontseiluari buruzko irailaren 16ko 158/2008 Dekretuaren 5. artikuluko 5 idatz-zatia, larrialdietan laguntza humanitaria emateko batzordea eratzen eta arautzen duena.

c) Azken xedapenak:

Lehenak, eLankidetzeta-Lankidetzeta eta Elkartasunaren Euskal Agentziari buruzkoak, erakundearen izen-aldaketa arautzen du, 1. eta 3. artikulua berridazten ditu, eta Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia sortu eta arautzen duen ekainaren 19ko 5/2008 Legearen 4. artikulua kentzen du.

Bigarrenak Euskal Funtzio Publikoari buruzko uztailaren 6ko 6/1989 Legea aldatzen du, 64. artikuluko b) idatz-zatia berridazten duelako.

Hirugarrenak Eusko Jaurlaritzari ahalmena ematen dio Lege hau garatzeko behar diren arau-xedapen guztiak eman ditzan.

Laugarrenak ezartzen du legea indarrean hasiko dela Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu eta biharamunean.

V.- PROZEDURA

2021eko azaroaren 15eko Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako sailburuaren agindu bidez, lankidetzeta eta elkartasunari buruzko lege-aurreproiektua lantzeko prozedurari hasiera eman zitzaion.

Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 133. artikuluko 1. idatz-zatian ezarritakoa betez, lege-aurreproiektua landu aurretik, eta etorkizuneko arauak eraginpean har ditzakeen pertsona eta erakundeen iritzia jasotzeko helburuarekin, aldez aurreko kontsulta publikoa egin zen, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Publikoaren Egoitza Elektronikoen Iragarki Taularen eta entzute aktiboko atariaren (Irekia) bitartez. Izapide hori azaroaren 17an hasi zen, eta 2021eko abenduaren 16an amaitu zen. Denbora tarte horretan hainbat argudio eta komentario bildu ziren, eta ondoren aztertu dira lege-aurreproiektuaren zirriborroa idaztean sartzeko egokiak diren edo ez baloratzeko.

Bitarte horretan, telematikoki jaso ziren, izapide ofizialari jarraituz, UNICEFeko Euskal Autonomia Erkidegoko Batzordearen ekarpen bat, ACNUR- Euskal Batzordeko ekarpen bat eta herritar baten ekarpena. Argudio horiek aztertu dira, lege-aurreproiektuaren zirriborroaren idazketan txertatzearen egokitasuna baloratzeko. UNICEFek egindako ekarpenak, laguntzei eta diru-laguntzei buruzko 18. artikuluen idazketan txertatu dira, zehazki NNBBetako organismoek egindako kontsiderazio bereziari buruzko ekarpenak – justifikazio-sistemei dagozkionak hain zuzen ere-. ACNURek, bere ekarpenean, lankidetzeta-modalitateak eta tresnak testuinguru globalaren errealitate berrietara egokitzearen garrantzia aipatzen zuen; horri dagokionez, aurreproiektuaren 17. artikulua lankidetzeta-modalitateak zehazten ditu ikuspegi zabal eta malgu batetik, eta, horrela, jarduten den testuinguruaren aldaketetara egokitzen da. Herritarrak egindako ekarpenari dagokionez, bat egiten dute idatzitako aurreproiektuaren testuarekin, batez ere Euskadiren nortasun-ezaugarrietatik konpromiso solidarioa indartzearen garrantziari dagokionez, kalitatezko lankidetzeta deszentralizatuan, elkartasunean eta lankidetzeta- eta elkartasun-politikarekiko % 0,7ko aurrekontu-konpromisoari dagokionean

Hasteko agindu horretan ezarritakoari jarraikiz, Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako sailburuak Lege-aurreproiektua onartu ondoren, testua Eusko Legebiltzarrari bidali beharko zaio, Gobernuaren ekainaren 30eko 7/1981 Legearen 56.1 artikulua aplikatuz 7/1981 Legea aldatzen duen ekainaren 2ko 8/2016 Legean idatzitakoari jarraikiz. Aldez aurretik onartzeko agindua, arauzko aurreproiektuarekin batera, Legesarea elkarlaneko gunean jarriko da jendaurrean, 2010eko abenduaren 28ko Erabakiaren 1.2 idatz-zatian.

Jendaurreko informazio eta entzunaldiko izapidearen eraginpean jarriko da lege-aurreproiektua, Xedapen Orokorrek Egiteko Prozedurari buruzko abenduaren 22ko

8/2003 Legearen 8. artikuluan ezarritakoa betez. Horrez gain, abenduaren 22ko 8/2003 Legearen 9. artikuluan aurreikusitakoa betez, beste Administrazio batzuen parte-hartze eta kontsultako izapidearen eraginpean jarriko da testua, eta 2021eko azaroaren 15eko Aginduan aurreikusitako txostenak bilduko dira.

Aurreko izapideak egin eta txosten, irizpen eta ekarpen guztiak jaso ondoren, izapidetzearekin aurrera jarraituko da.

PAUL ORTEGA ETCHEVERRY
GARAPENERAKO LANKIDETZAREN EUSKAL AGENTZIAKO ZUZENDARIA

Elektronikoki sinatua